

A Hírlap

A DEMOKRATA-LIBERÁLIS POLGÁRSÁG LAPJA

Előfizetési ára: egy évre 180.000 K. Egyes szám ára: 4000 K
Jugoszláviában 5 dinár, Ausztriában 5000 osztrák korona
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON

FŐMUNKATÁRS:
VÁZSONYI VILMOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST VIII, FŐHERCEG SÁNDOR UCCA 19
TELEFON: JÓZSEF 12-76

Küzdelem vagy beszéd?

Irta: VÁZSONYI VILMOS

A szanalási törvény megszavazása előtt Bethlen István gróf valahányszor külföldi útra indult, ezt a szándékát meghatározottsággal rezgő hangon bejelentette az ellenzék pártoknak is. Minden párttól külön-külön támogatást kér, hogy odakünn mint az egész egységes nemzet képviselője tárgyalhasson. A baloldali pártok a miniszterelnököt teljes támogatásban részesítették. Hiszen a miniszterelnök bizalmas körben nem volt fukar ígéretével. Az egyik bizalmas értekezleten példánul megígérte az Ebreddő Magyarok Egyesületének felosztását is, nyílt szakítást az országot egyre nyugtalanító ellenforradalmiaknak nevezett szervezeteikkel.

Azóta megszavazták a szanalási törvényt és ha a miniszterelnök külföldre utazik, őt már nem feszélyezi az a esélyesség, hogy a demokratikus ellenzék pártok fávclmaradnak a nemzetgyűlés tárgyalásaitól. Elutazása előtt nem fo-háskodik többé, hanem belerug a baloldalba, az ebreddő magyarokat pedig békés társadalmi egyesülésnek tekinti. Az ebreddő magyarok nyugodtan tarthatnak politikai gyűléseket, míg a nemzetgyűlésből kivonult demokratikus pártok gyűléseire kormányzati betiltják. Klobelsberg Kuno gróf pedig megérti a soproni fiúok és mint hatalmi faktorral tárgyal a bajtárs szövetségekkel. Klobelsberg Kuno gróf megérti azokat, a férfiakat is, akik embervadászatra indulnak egy művész ellen, de szerényen boérák — elmaradván az előadás — az utcán találhat néhány léleg emberrel is. Kuno gróf sietve becsukja a Zeneakadémiá kapuját, hogy az üldözött művész oda be ne menekülhesen.

És a belügyminiszter emaváló ártatlanságát jelenti ki, hogy a rendet fenntartja, de a közönség tetszését és nemtetszését nem befolyásolhatja.

Ilyen körülmények között igazán mulatságos, amikor a miniszterelnök a nemzetgyűlésen beszámolván genfi útiról, egy pillanatra visszaesik régi szerepére és beszéde befejezéséül újra az egységet hirdeti. Azt mondja, hogy elsősorban gazdasági helyzetünkkel kell foglalkoznunk, nem pedig hajuknál fogva elő-rángatótt politikai kérdésekkel, amelyek csak arra alkalmasak, hogy a külföldön hitelünket rontsák. A miniszterelnöknek igazsa van. De az a kérdés, ki rángatta elő mesterségesen a szavazástól politikai kérdéseket? Ki hozta napirendre minden kényszerítő ok nélkül a házszabályrevíziót és megszerztette el ezzel a helyzetet? Miféle nagyszerű javaslata volt a kormánynak a nemzet érdekében, amelynek megakadályozását az ellenzék obstrukcióval megakadályozta volna? Hiszen nem akadályozta meg az ellenzék még a szanalási törvényjavaslat megszavazását sem, amely végrehajtásában valószággal istensapása lett, különösen a városi lakosság számára.

A miniszterelnök tehát merően hatalmi túllétegsből rángatta elő a házszabályrevíziót, önmaga terelte el a figyelmet gazdasági bajainkról, önmaga provokálta a demokratikus ellenzék kivonulását a Házból, aniként ma is helykeséggel önmaga akadályozza meg, hogy helyreálljon a normális parlamenti helyzet. A miniszterelnök úgy viselkedik a magyar ellenzékkel szemben, mintha ő volna a nagybántott és mi volnánk a szegény legyözött Magyarország. A miniszterelnök elfelejté, hogy egy területében megeseonkított és gazdaságilag elszegényedett ország miniszterelnöke nem kezelheti úgy ellenzékét, mint legyözött ellen-ségét.

A miniszterelnök külföldi útja előtt nem törődött azzal, hogy a demokratikus ellenzék nem vesz részt a nemzetgyűlés tárgyalásain. Boldogan könyvelté el a házszabályrevízió eredményeit és most az ellenzék távollétében újabb győzelmes hadjáratra indul: választó-jogi rendeletét törvény erejére akarja emel-

teni és meg akarja szavaztatni, mielőtt egyetlen komoly kísérletet is tett volna arra, hogy helyreállítsa a parlamenti békét. Aki képes volt arra a mult nemzetgyűlésen, hogy néhány héttel a nemzetgyűlés mandátumának lejártá előtt terjesztette csak be a választójogi javaslatot, aki képes volt arra, hogy a törvény megkerülésével becsússzon ki választójogi rendeletet, esinaljon pártérdekeihez idomítva hétről-hétre változó kerületi beosztást, aki képes volt a titkos szavazás eltűrésére, amely az 1920. évi nemzetgyűlési választásokon már érvényben volt, annak bizmusa határtalan. Kétségtelenül tetó alá fogja hozni a választójogi javaslatot, a felsőlazsi reformot és a köz-igazgatási reformot is, és ha kényszerítő okok nem sodorják oda, hogy keresse a békés kibontakozást, még örülni is tud majd annak, hogy „huszárvágsza” számára mily dús gyű-nöléseket termelt.

És mégis az a helyzet, hogy a passzívítás a reményeség utolsó számszálla, hogy a választójogi javaslaton javítani lehet. Ez az egyetlen mód, amellyel valamely eredmény érhető el. A parlamenti tárgyalás az eddigi tapasztalatok szerint teljesen céltalan. Amit a kormánnyal előre ki nem alkudtunk, arra nincs többeség, azt megszavaztatni nem lehet. Különösen naivitás annak a híresztelés, hogy a titkos szavazás terén győzelem várható, ha a nemzetgyűlésre bevonulunk, mert hiszen a miniszterelnök szabad kérdésnek nyilvánította a nyítt vagy titkos szavazás ügyét. Ezt a leg-egendát az u. n. aktív ellenzék tagjai terjesztik, akik működésük meddőségét és előrelátható hiábavalóságát így szeretik mások nyakába varrni. A mentelmi bizottság határozata csatánoms eufónia e hamis politikai mesének. Egy olyan kérdésben, amely felül van minden érdeken, a mentelmi jog iryében, a többség még a mentelmi jogot is feloldozta, deára annak, hogy a demokratikus ellenzék tagjai résztvettek a mentelmi bizottság ülésén.

Hogyan volna tehát várható eredmény a titkos szavazás iryében, amikor a miniszterelnök a legnagyobb gyűlölettel áll szemben a titkos szavazással és pártjának tagjai a titkos szavazástól feltétlenül mandátumukat. Hiszen az egész kérdés kihámozva a lényegűtő frazisokból, lényegében azt jelenti, hogy a kormány továbbra is erőszakkal és korrupcióval akarja vezetni és befolyásolni a választásokat.

Neveltséges tehát az a hősies pozitúra, amikor egyesek azzal indokolják aktivitásukat, hogy ők küzdeni akarnak a választói jogért. Nagyszerű küzdelem lesz! Az ellenfél előre tapsol ennek a küzdelemnek a lényegűtő küzdeni csak a passzívítás lehet. Ez az utolsó fegyver, amely a kormányt határlásra kényszerít-heti. Aki tehát küzdeni akar, annak hozniék kell esatlakoznia, aki beszélni akar, az bent maradhat a Házban.

Hiszen nemesak az egységes párt ellensége az általános választójognak és a titkos szava-zásnak, hanem a jobboldali ellenzéknek, a faj-zvéd táborban és ennek tanítványában is. Akadnak a kormánynak szövetségesei. Ez a tábor uszítja a kormányt, hogy ne álljon szoba a demokratikus ellenzékkel. Ez a tábor ellen-sége az ellenzéknek minden áthidalásának. In-nem röpcent ki a jelszó: mindent vagy semmit! A haza második alapítója, Gömbös Gyula állí-totta fel a tételt, hogy inkább legyen a váro-sokban is nyílt szavazás, semhogy a titkos szavazást csak az ország egy részében léptes-sék életbe. A legfráfnálabb módszerekkel akarják elgáncsolni az általános választójogot és a titkos szavazást és a segélyesapatok ezt a műveletüket álarosan folytatják azzal a címettel, hogy ők a titkos szavazás alkut nem ismerő nagyszerű hősei.

Ezeknek a harcolóknak köréből röpcent kít az a vakmerő valótlanság, hogy az 1917. évi javaslat megfeledezett a falu népéről. Nem tud-juk, tudatlanságról van-e szó, vagy mások tu-datlanságára való spekulációról. A Bethlen-féle választójogi rendelet egyetlen választói jogcímet ismer: a négy elemi elvgyzésés. A falu népe tehát, akár gazda, akár mezőgazdasági munkás vagy eseléd, csak ezen a révén kerül-het be a választójogba. Ezzel szemben az 1917. évi javaslat szerint a gazdák, valamint a mező-gazdasági munkások vagy eselédék választók lehetnek akkor is, ha katonai szolgálati kötele-zettségsüknek eleget tettek vagy a háború ideje alatt legalább két évig — bár megszakítások-kal — tényleges katonai szolgálatot teljesítet-tek vagy tekintet nélkül szolgálati idejükre, a fegyveres erő vagy esendőség szolgálatában altiszti fokozatot értek el, vagy vilégségi érem tulajdonosi, vagy ellenérték a Károly csapat-keresztet. Ezenfelül választók voltak azok (több-nyire gazdák), akik legalább tíz korona állami egyenes adóval voltak megterve, vagy az öster-melés körében, mint munkások vagy eselédék legalább három esztendeje állandó alkalmazás-ban voltak.

Az 1917. évi javaslat felhát a falu népéről nemesak jobban gondoskodott, mint a Bethlen keresztény demokráciája, hanem ügyszólva-n bevitte a falu egész lakosságát a választójogba.

A választójogi javaslat indokolásának 87. ol-dalán megvan annak részletes kimutatása, hogy a 496.000, 24 éven felül lévő, írni-olvasni tudó mezőgazdasági munkás és eseléd közül tényle-ges katonai szolgálat teljesítése alapján 212.000, Károly csapatkereszt teljesítése alapján 136.000, háborúban teljesített kétévi katonai szolgálat alapján 73.000, altiszti rendfokozat alapján 35.000, tíz korona egyenes állami adócsúzs alapján 99.000 nyerne választójogot. Vagyis el-tekintve a négy elemítől és eltekintve az ál-landó alkalmazástól: 94,5 százalékuk már más jogcímeiken is elérte volna a választójogot.

Nem merő tudatlanság-e ezeketán az a lo-csosság, hogy az 1917. évi javaslat elhanyagolta a falu népet?

Ezen ilyen otromba valótlanság az is, hogy az 1917. évi javaslat a titkosság kérdésében nem gondolt a falura. Az 1917. évi javaslat — amint az indokolás 103. oldalán a gyenségek ked-veért külön is ki van fejtve — kompromisszum volt a konzervatív és demokratikus pártok kö-zött. Ez a kompromisszum azonban mesze túl-terjedt az 1913. évi XIV. te-en, mely a 435 kerület közül csak a törvényhatósági városokra eső 66 kerületben akarta életeltétetni a titkos sza-vazást. A megállapodás az volt, hogy a kerület-ek egyharmadában lesz egyelőre titkos sza-vazás, tehát 435 kerület közül 145-ben. Ez a szám önmagában hazugságnak bélyegzi azt az állí-tást, hogy az 1917. évi javaslat a titkos szava-zásnál nem gondolt a falura. De felesleges a ja-vaslat indokolásának 105. oldalán olvasható a következő: „A titkos szavazás nemesak a vá-rosi jellegű kerületekben lesz meghonosítható, mert a statisztikai adatok tanúsága szerint szá-mos olyan több községsből alakult falusi jellegű kerület is találtatik, amelynek gazdasági és kulturális fejlődése nemesak vétekszik a városi kerületek haladottságával, hanem azokat néha felül is múlja”.

De egészen hiábavaló az 1917. évi javaslat boncolgatása, mert hiszen ma 1925-öt írunk és azóta körülöttünk megváltozott az egész világ. Mindent megvan az általános választójog, mindenütt megvan a titkos szavazás. Mintha csak a javaslat indokolása előre sejtette volna, hogy akadni fognak rosszhiszeműek, akik gyű-mölösözetni akarják a maguk számára azt a kompromisszumot, amely az akkori viszonyok között elégsé meg nem becsülhető lépés volt a

Országgyűlésileg: kormánytámogatók, városházilag: ellenzékiek

Egységes a reakció frontja!

A nagy választási hadjárat felvonulási tervének a hirdetőplakátokon, már élénkíti az élet, a plakát, nem akarta, tudomást kellett venni az új plakátról, mely érzésünk mezejében, hatalmas fekete betűkkel adja tudtul, hogy Wolffék zászlót bontanak a Lipótvárosban. Nem jól mondottuk, hogy: Wolffék — nem, nem Wolffék, hanem az az egész front, amely Gömböséknél kezdődik és a kormánypártban végződik; azt a plakátot, amely a zászlóhóntást bejelenti, nemcsak Wolff, Csilléry, Hegyeshatány írta alá, hanem aláírta Gömbös Gyula is, aláírta Friedrich István és aláírta Szabóky Jenő — egységspárti képviselő is. Már most az a helyzet, hogy Ripka Ferenc kormánybiztos pártot szervez Wolffék ellen, — a kormánypárti képviselők azonban az egyáltalában nem feszélyezték abban, hogy Wolffékhoz csatlakozzanak, sőt Bethlen Istvánt sem feszélyezi az, hogy saját pártjában — saját kormánybiztosa ellen forrjanak. Más szóval, a kormánybiztos, a Bethlen-kormány városiási képviselője, megnyitotta a tüzelést Wolffék ellen... és szegény, nem is gondolná arra, hogy lövégek abba a pártba csapnak le, amelynek maga is tagja... és rá kellene jönnie, hogy

let nélkül arra, hogy Ripka Wolffék mellett, vagy Wolffék ellen dolgozik... ugyanakkor azonban

féljelműen baloldali, sőt liberális politikuk még mindig ingadoznak és még mindig nem látják, hogy a reakció egységes frontjával szemben a demokráciának is csak egységes frontja lehet.

Kormánypárti képviselőket nem feszélyez kormánybiztosuk és nyíltan a kormánybiztos ellen fordulnak.

kormánypárti képviselőik nem beszélnek „jobbaldali szélsőségről” és nem beszélnek „polgári frontról”, hanem mennek oda, ahol vezérlelkűen van a szélsőség és fitymelt hányanak a polgári frontnak... .

ezek a baloldali képviselők urak azonban még mindig ott tartanak, hogy a „szélsőség” nem menne, és hogy meg kell övni a „polgári pártot”. Kormánypárti képviselőket nem feszélyez saját pártkormányuk, hogy a kormány képviselője ellen és Wolffék

mellé, tehát egy középpolitikailag ellenzéki alakulat mellé álljanak, — a szabadelvűpárti urak azonban még mindig feszélyezve érzik magukat, hogy az ellenzék mellé álljanak, miután a kormány képviselője mellett — már a kormánypart sem áll.

Thackeray egyik hőse mondja, hogy csak két nagy dolog van a világon: nyerni a játékon és veszíteni a játékon. — Szegény Ripka Ferenc csak az utóbbinak gyönyöreit izlelte meg — ő nem nyert még sehol, de elvesztette a játékokat: az ellenzékkel szemben, miután elvesztette a saját kormányával és egységspártjával szemben is. Mikor az első koalíció ura lett, szociológus-körökben rendkívül lelkes ünnepekkel egy tudós hírlapíró, aki mintegy laboratóriumi pontossággal konstátálta, hogy most már meglesz az általános, titkos választójog; amikor aztán az általános, titkos nem lett meg és a szociológus felvilágosítást kértek tudós társuktól, akik még késsével azelőtt olyan lelkesen ünnepeket, amiért a természettudomány módszereivel megjelölték a politikai eseményeket — a kiváló tudós azt felelte, hogy minden rendben volt, az összes kísérletek pompásan beváltak... csak Polányi Gézaival nem számolt. Azt hiszik, ilyenforma eset a Ripka Ferencé — mindennel számolt, csak az... angol választásokkal nem, amelyekből pedig Bethlen meg azt a tanulságot sem felejtette el leszárnai, hogy az egységspárt csak menjen Wolffékkel a közégi választásokon.

rolónus.

Ilovszky a „közvetítő” szerepét a városi közgyűlésen tanulta meg

Mi volt a Beregi-ügy elzárása? — Dárosi „politikus”, aki az ellenzék ideitől orozza el

Már mindenki azt hitte, hogy Ilovszky János nevét örökre el fogja börtöni a felelős játékokhoz hasonló, amikor furcsa szereplésével gondoskodott arról, hogy újra foglaljon vele a közvélemény. Wolffék hűtők magukkal annak idején és azt gondolták, hogy eszindes szavazóképpé fog átalakulni a főváros törvényhozásában. Ilovszky azonban ruvasz legény, hamarosan észrevette, hogy a Keresztény Készenléti párti „vedőosztály” közt nem túlságosan sok a lumen és mozgálozni kezdett. Így lett azután hamarosan vezér anélkül, hogy bárki is észrevette volna.

Színházi karrierjéről, a népszínházi bizottság potyapályán keresztül a bedolgozt, de azóta megszünt nemzeti színház nyugdíjintézetét a léleklésig már sokat írtak a napilapok, mi tehát ezekkel nem igen foglalkozunk, ámbar érdekes kultúrortörténelmi dokumentum lenne az, hogyan lehetséges, hogy egy egyszerű iparos a Beregi-koncert elmaradása fejében felajánl egy Blaha-estét a színesszínháznak, mintha ő rendelkezne a nemzet csalogányának nyugalmával. Ilovszky nagyon ügyesen a színesszínházról saját érvényesítési céljai elérésére használta fel. Amikor neves művészek nyomorogtak a megváltozott gazdasági viszonyok következtében, meg tudta mozgatni a főváros adminisztrációját, amely akkor Wolffék kezében volt és most azt hiszi, hogy csak fejében az egész színesszínház van neki szolgálatban. De ne beszéljünk ezekről a furcsa történetekről, hanem inkább Ilovszky „politikai” ügyességéről, amelyek nagyon hasonlítanak arra az eljárásra, amely a Beregi-ügyben megdöbbentette a közönséget.

Ilovszky mindig óvatos újjaj volt. A pipázásban sietett négyesemköt minden ellenzékét arról biztosítani, hogy elléti a túszokat, Csilléry eszlekedeteivel sohasem azonosította magát, sőt felszavakkal mindig azt engedte sejtetni, hogy „Wolffnak is kellemetlen az értelem ugrálása és szívesen venné mérsékeltbőv vizekre pártja hajóját. Valjulk be ársintán, néha akadtak olyanok, akik elhitték susogását és hajlandók voltak vele „politikai eszmáinál”, csak a vezérek elcsúszása miatt, hogy ezzel a kétszínű mesterkedéssel nem tudott komolyabb bajt okozni.

Minden nagyobb politikai összejövetél előtt közvetített, de mindig olyan ügyesen, hogy abból csak Wolffék ellenfeleinek lett volna kára.

Mindig a Wolff-párti mérsékelték „belső” elkeres érdekében akarta lezserelni az ellenzék értelemét. A hízkények elő festette a keresztény párt „józanabb” elemének kiválasztását és Pilátusként mosta a kereszt, amikor az ellenzék nem ugrott be átítász ügyeskedésnek és azzal próbált hangulatot kelteni, hogy az ellenzék felét a Keresztény Párt bontásának elmaradásáért, mert idejében nem voltak hajlandók lezserelni az ő szép szemszert. Ez a játék nagyon sokszor megalmozdított, csak volna felsorolni Ilovszky összes „közvetítését”, de nem is lenne semmi értelme, mert soha eredményt nem ért el, annyira nem volt ügyes még saját emberei között sem.

Volt még valami specialitása is Ilovszkyának, amit valóban ő fedezett fel. Kísérő nehéz volna ezt a találmányt egyszerűen megjelölni, mert az eset nem valami egyszerű. Wolffék nem igen törődtek a polgárság érdekeivel és a lakosság ügyével szinte kizáróan a Demokrata Párt foglalkozott. Akkoriban nagy túrelőhány, lakóhajók és ezer más hátszavú probléma kintott. Az ellenzék interpellációival fogyni kezdett és sürgető intézkedéseket kért. Wolffék kintadták a jelszót: minden rossz, ami a városi oldalról jön a minden ideát elvetettek, amelyekkel nem ak hoztak. Könnyű volt nekik, mert a szavazógép, nagy szótöbbségük miatt zavartalanul működött. De néha mégis fájt a feje Wolff Károlynak, az a Baracs, az a

Brady és a többiek olyan ideákkal jöttek, amelyek annyira a közönség érdekeit képviselik, hogy elutasítani nem lehetett, mert a még annyira türelmes választóközönség is felfortyan és esetleg botránnyok lesznek.

Ekkor állott elő Ilovszky János és mentőszerepre ajánkozott. Egyszeriben kitalálta azt, hogy mit a párt szónoka, napirendelőtti felszólalása kör engedélyt és minden érzékenységgel nélkül kiszajdítja az ellenzék ötletét. Wolffnak ez kellemes megoldás volt, ha valaki vállalkozott erre a kellemetlen és nem gazdaságos szerepre és Ilovszky el tudta intézni az ügyet a másik oldalon is. Megint sugdolóiban kezdett a pipázásban. Azt felejtette, hogy az ellenzéknek csak a gyűlölet fontos, idejük teljesedni fog, csupán annyit kér, hogy az ő felszólalásához járuljan hozzá és egyhangyan vegyék tudomásul a bejelentést. Az ügyrend szerint még úgy sem lehetett tenni, lát belenyugodtak, hiszen csak egy rossz beszéd volt a büntetés, ehhez pedig ügyis régen hozzá szoktak, amióta Wolffék dirigáltak. Ilovszky boldog volt, hogy gázolt, pedig csak az ellenzék érte el célját, hogy a polgárság érdekében mégis lehetett valamit tenni.

Ezek az elzárásai Ilovszky új szereplésének a Beregi-ügyben. Jó iskolába járt és Wolfféknál tanulni mászért akarta lőhőleszteni, de egy kis idő múlva már. Talán tanult a történetekből és a halkszavú közvetítő lemond a jövőben a mostani furcsa szerepéről és nem fogja olyasmalambé beútni az orrát, amilhez igazán semmi köze sincs.

„Kis Virág, tégy vallomást!”

Megírtuk a multkor a „Leszerelt légszuszlamna” című cikkünkben, hogy Ripka, a korcs-kormánybiztos titkos értekezletet tartott az Erzsébetváros egyes bizalmora néltő polgárral. Felsoroltuk a bizalmora melletott férfiakat névszerint és közöttük megtaláljuk a törhetetlen 48-as B. Virág Géza lapserkezési kispolgárt is. Két egész sort szenteltünk neki, nem azért, mintha valami jelentőséget tulajdonítottunk volna annak, hogy Virág milyen tiszton csinál politikát, hanem mert mulatságosnak tartottuk, hogy a politikában dilettáns légszuszlamna a politikában milyen oszlopokat keres. Mulajóságosnak tartottuk, hogy a kispolgár Virág, tehát rövidében kis Virág olyan nagy pont az ő szemében, hogy megteszi a választási biztosok elnökének.

Virág most, ahelyett, hogy megköszönné a két sort, amellyel megízteltük, hettaljabban nagy fördemvényt érezni lapunk szerkesztője ellen. Mindenkori beszél, csak a dolog lényegéről nem. Az itt a kérdés, és — az operett kedves dallama szerint — „kis Virág”, erről tégy vallomást! Igaz-e, hogy a 48-as szerkesztő ír részt volt a Ripka-féle értekezleten? Igaz-e, hogy ott a Ripka-párt megalakított volt szót? Igaz-e, hogy a szerkesztő úr nem szaladt el onnan felháborodva? És igaz-e, hogy a Ripka kinevezése alapján lett a választási biztosok elnökének tagja a XIII. választókörületben?

Erra felélen és ne káromkodjék! Egyáltalában nem fontos, hogy nemlőtte pártjával a szerkesztő úr merrefelé keres mandátumot, nekünk csak az éllen van kifogásunk, hogy egyszer a nyilvánosság előtt Szilárdy Lajost és Hegyes-Gis Pált hívja segítségül klubjába, masszor pedig titokban és bizalmasan Ripkával tanácskozik.

STELLA SÜTŐPÓR
6141; Dobbentő-46

háda egységspárti Ripka, ha az egységspárt nem — Ripka-párti.

Amikor a derék ember a kormány képviselőt elfogadta, nem tudta, hogy a Bethlen-kormány egy harnasforgású gazdaságot folytató politikában — azt hitte, hogy Bethlen csak látszat szerint veszi igénybe Wolffék kormánytámogatását, holott ellenzék: a liberálisok azok, akik csak látszat szerint kellene Bethlennek... de legyünk őszinték: nem Bethlenek, hanem a liberálisok azok, akiknek erre a létszatra szakszékük van. Mi csak helyeselni tudunk, hogy az egységspárti képviselők oda mennek, ahová szívik, elvük, meggyőződésük vonzza őket — és Bethlennek igazán nincs joga szemere lobbantani pártjával, hogy egy ellenzéki alakulathoz, illetve ellenzéki képviselők részvételével küzdő pártához csatlakozzanak, mert hisz ostendőkön át nyugodtan elfogadta annak az alakulatnak támogatását. Aztán:

a kormánypártban nincs pártkérdés, nem volt pártkérdés az, hogy a párt tagjai a fővárosi javaslat bizottsági tárgyalásán nem a kormány, hanem Wolffék politikájára szerint foglaltak állást; nem volt pártkérdés a numerus clausus; nem pártkérdés: a titkos vagy nyílt szavazás, — nem pártkérdés ott semni, csak a párt lemaradása s ha ezt csak a pártellenzék biztosítja — élnek a pártellenzék, mint a pártgyűlés pillérei!

Országgyűlésileg: kormánytámogató párt, városi-házilag: ellenzéki párt, ez volt eddig a Wolff-párt... hovatovább azonban az lesz az egységspárt is, amelynek tagjai részesei a nagy közégi egységnek, Gömbös Gyulától Friedrich Istvánig. A kormány képviselője rendületlen fírad, beszél, agitál, hogy közégi pártot csináljon a kormánynak Wolffék ellen — a kormánypárti képviselők pedig közben szíven Wolffék mellé állnak, és táján nem csalódnak, ha azt mondjuk, hogy az ok azok, akik Bethlen intencióival tisztában vannak, nem pedig a kormánybiztos...

Mind ez azonban csak egyik része a dolognak, mégpedig a kisebbik része: nem is egészen új dolog a Bethlen-kormányban az az ellenzékiség Wolffék szemében, amely, a váltakozó körülmények szerint, hol aktívabb, hol — passzívabban jelentkezik.

Politikai tanulságai

szerint ez a helyzet azt jelenti, hogy

a reakció frontján összefogott mindenki: kormánypárti és ellenzéki, legitimista és szabaddemokraták, „intrastráns” és „méréselt”, kívül kormánytámogató és belül kormánytámogató.

és nincs a szívtárványának színe, amennyi harmónikusán összeolvad

a Wolffék közégi pártjában... még kormánypárti, Bethlen-párti képviselők is hobozás nélkül Wolff — Gömbös — Friedrichékhez állnak, tekintet nélkül arra, hogy Bethlenek mégse Wolff, Gömbös vagy Friedrich a városiási képviselője, hanem Ripka és tekin-

Engedélyezett árban hangszerek és gramofonok
a Nemzeti Demokrata Pártkör tagjainak
Lemez ujdonságok legnagyobbraktára
Hangszer-Otto
FEKETEMIHÁLY
Budapest VIII. kerület, József körút 9. szám

HÉTRŐL-HÉTRE

A passio elevenziki képviselők ülésmegyeinek ügye az elhunyt névre rendeződött. A szegedesi hangzó Petrovics névre hallgató, vagy mondjuk, Petrovics névre „ébredő” fajvédő képviselő csunya meztelensége tehát csak részben sikerült. A katolikus országgyűlésből a blokk képviselői tagjai elestek egy-két millió koronától, amely összeg levontatott a napiállásból.

Vászyoni Vilmos azonban még rosszabbul jár, mint harcos képviselőársai. Neki egyáltalán nem akarta kijelentni a t. Ház pénztára a képviselők tiszteletéért. A lapok meg is írták az incidenst, mire máshogyan a Ház elnöke sietett közértesíteni a védekezését: tévedés volt az egész.

Erre mondotta a Vászyoni egy korábbi teleteljesítésével kapcsolatos esetét.

— Szilovszky elnök nem először tévedt vélem kapcsolatban. Még mikor „aktív” volt, az akkor sem nagyon jöttam be az úlésterembe, szorgalmasan álgattam a t. Házba, de inkább a folyosón tartózkodtam. Ott politikálgattam. Egyszer éppen katalógus-olvasás alkalmán éppen bent ültem az úlésteremben. Rákka véletlen volt. Előre mulattam magamban, hogy így eszakiálkoni Szilovszky elnök, amikor a soros jegyző olvasza majd a necemet s én jelentkelem.

— Itt vagyok!
— Ugy is történt. Az elnök bámulva nézett le a pölygbe, amikor én nem olvasásnál így jelentkezem:
— Nevetni fog, itt vagyok!

— Később a folyosón meg is kérdezte Szilovszky elnök:
— Mit mondott, kegyelmes uram, mikor jelentkeztél, hogy nevetni fogok?

— Mert te bizonyosan arra számítottál, hogy nem leszek jelen s eszembe jutott arról Schwarzercnak, az egyszerű Schwarzerc eszté. Ez a Schwarzerc valóán ügyben a bíróság elé került.
A bíróság elnöke kérte tőle:
— Mondja, Schwarzerc, milyen vallású maga?
Mire Schwarzerc, akül melleszen Mórnak is hiszték, így felelt:
— A bíró úr nevetni fog, római katolikus vagyok!

Te is azt hitted, máltóságos uram — mondotta Vászyoni tréfásan a Házelnöknek —, hogy nem leszek az úlésteremben, mint ahogy a bíró is zsidóknak gondolhatta Schwarzercot. Ezzel hangzott így a választom szabadon az egyszerű Schwarzerc úrnak:
— Az elnök úr nevetni fog, itt vagyok!

A Schadt — Ruppert — ügy meg sokára fogja feljutni a közvéleményre. A demokratikus ellenzék pártok blokkjában, mikor először foglalkoztak az ügyrel, a hivatalos tárgyalás után többen megkérlezték Ruppertot:
— Hogy érzed magad, mint letartóztatott gyűző?

— No, nem a legkellemesebb érzést — felelte Ruppert. — Bár az igaz, hogy a karuzsunk elég borús förtém már az arra alá akhöz, hogy végre minden hatalmi összeköttetéssel felhasználja egy kissé „hüvös”-re igyekszik lenni lényeg. Tenperonemutalom. Azonban olyan ártatlanul nem áll meg ember, mint éppen én ebben az esetben, amikor Schadt rögtön rám esapott zordan tréfélytel.
Necetle jegyezté meg erre Horváth Zoltán:
— Akkor így járál te is, mint az egyszerű sikkasztó. Két óra volt becsukva, csatlak a felségcsécsé gyereke születteit. Elkeze a gyerekek: igazán semmi köze nem volt a jámbornak. S a gyerek nevelt. Pont azon a napon, mikor a sikkasztó kikerült a fogságból. Minthogy a sikkasztó azon felekezett tagja volt, amelyet csapla rojantának Gőmböcsé, a vallás szokásai szeriat az apának „süvét” kellett lni. E az jelenti, hogy vuole vagy számlony állel két gyűzős elmerüléssel a halálra gondolt. Ül tehát a fogságból kikerült ember is s miközben a kis halálra gondolt, akhöz neki igazán kevés köze volt, beszeresen felsécsajtot!

— Ülél, síkél, föl Messzoktam. De te nagy Isten, ilyen ariatlanul még sohasem áttent!...

Jókai „Szegény gazdagok” és „Gazdag szegények” című regényei mintájára meg lehetne írni az ezerhoidas kigazdálkát és a Heinrich-párti kispolgárokat.

Ulain Ferenc a középört kívánja vissza, pedig a középörti Isteniteletéknél mindkét fel fegyverfelel volt, nem úgy, mint néhány modern „népitéletnél”.

Zsirky János nem tagadja meg magát. Beregi Oszkár fellépése ellen a vasárnapi ébredégyűlésen „üzel” kiállott.

A fővárosi üzemek fedezhetnék a városi kiadások hatvan százalékát

Eddig csak a főtisztviselőknek hajtottak mellékjávedelmeket — Miket állapított meg eddig az Üzemellenőrző bizottság?

Mostanában több lapban jelentek meg bizalmas természetű információk a fővárosi üzemek felülvizsgáló bizottságának működéséről. Valamennyi bizottsági tagunk szavát kellett adnia, hogy nem fejtse, de a titoktartás nagyon nehéz, pláne ha közszereplő férfiakról van szó, akik ugyancsak ismeretséget kötöttek már a nyilvánossággal. Ezek az itt-ott eljett híresztelések felolvasottak bennünket arra, hogy mi te informálódjunk a bizottság eddigi eredményeiről és jól informált helyen a következőket mondották „A Polgár” munkatársaink:

— Mindenki beszél, alul természetes is, hiszen valamennyi bizottsági tagot ez látt, hogy lehet lenni a szájon. De ez nem is lehet másképpen, hiszen a vizsgálatban olyan ember van, mint a bizottsági tagoknál, körül ott van embernek van beleszólása ezekbe a dolgokba, hogy az útitájak ott a világnál igazán nem lehet. Mielőtt bármit is mondanánk, ki kell jelenteni, hogy a bizottság megalkotásánál lártuk el az első és utolsó köhét, amely az egész nekétől illuziózusnak lesz. Birtok Ferenc kormánybiztos ugyanis saját emberét állította be a bizottságba.

A bizottsági tagok kivételével nem az jázást szerepelt, hogy az Hlód változó ére a dolgokhoz, ismerje a szabás forgó üzemet, hanem tisztára az, hogy politikailag milyen viszonyban van a kormányfővel, sőt tisztára személyes természetű neküzések is érvényesültek.

Így tehát a bizottság nem vizsgálja el azt a munkát, amelyet től jogait elvárhatják a közvélemény.

— Az egyes üzemek vezetői, amikor föllik a bizottság tagjai elvártak, rendszeren telekielbálták az egész várost, hogy a bizottság minden tagja el volt ragadtatva a látványosságok és ezek díszös személtéjeit. Ez részben igaz is volt, mert a bizottság tagjai között akadnak tisztára tehetséges emberek, akik megértek a feltöltéssel modern és szép gépekét, egyszerűen kijelentették, hogy ilyeneket alig lehet Magyarországon találni és azaz elv. Ez azonban csak gy kérdésnek egyik oldala. A probléma nem is ebben van, hanem abban, hogy

ilyen tökéletesség felszereléssel díszkév üzemeknek a főváros számára. hasznát kellene hozni. Ezen a téren azután megkülönböztetés eredményeké jutottak. Az üzemekből a főváros alig lát valamit; hasznát, holott kétfélek teleties jávedelmeket szállítottak be a főváros pénztárába.

Akadott olyan háborúban, sőt később alakult üzem, amely még soha a fővárosnak egyelőregy jávedégy nyereségét nem adott. Ez gondolatokhoz előtte a bizottságot és ebből a szempontból már kialakult az a vélemény, hogy

az üzemek rosszul gazdálkodtak és a vezetéseben a fővárosi közvélemény érdekében változtatásra lesz szükség.

Nem egyes emberekről van szó, hanem a vezetési szellemét kell átalapozni újjászítani.

— Ha azt mondották, hogy a fővárosnak nem sok haszna volt az üzemekből, ezt a közvéleményre írtették, mert egyes tisztviselők, akik a központban vannak és akik az üzemek központi irányításában résztvettek, elég tisztességes mellékjávedelmeket hajtottak. Erre az ügyre egy furcsa tétel irányított rá a bizottság figyelmét. Az elkönyvelés szerint visszajött egy tétel a központból és auliker érdeklődni kezdtek, hogy tulajdonképpen miről van szó, az üzemi tisztviselő elmagyarázta, hogy azt a pénzt beküldték a központba, de az ügyosztály becselte, visszahálta, mire azután másképpen rendezték a kérdést. A bizottság egyes tagjainak kíváncsiságára azután elmondották, hogy

az üzemek költségvetésében is szerepel a központi igazgatás költségébe való hozzájárulás és ilyen címen állandóan juttatnak pénzeket a városihoz főemberek kezére.

A bizottság véleménye szerint ezt továbbra ilyen formájában nem szabadott meg.

Mindenekelőtt követelni fogják, hogy

1. Az üzemeknek a fővárosi ügyosztálynalhoz való viszonya tisztázassék.

Itt a legnagyobb káosz uralkodik, néhol a teadésnak, néhol a féltékeny, sőt egyes helyeken kisebb tisztviselők az üzemek urai. Nem az utpölgárusztelők, sem a polgármester, sem a város nem tudja, mit történik ezekben az üzemekben. Különben pedig az

ügyosztályok nagyrészt te lehet építési egységeken azért, mert nem is csinálnak mást, mint az üzemek központi irányításával foglalkoznak, sőt az egyik alpolgármesteri állás nem is más, mint az üzemek fője ellenőrzője, vagy mondjuk a tulajdonos reprezentánsa. Ezzel drága tisztviselőket fizetni a fővárosnak igazán fölösleges. Az üzemek egyrészt, amelyek a háborúban csináltak, kimelettlenül te kell építeni, mert ma már minden létezősültségek megszánt, másrészt pedig az üzemekből könnyű kereskedelmi vezetés lehozásáért kell megadni, a fővárosnak csak az ellenőrzés joga maradjon meg. Az ellenőrzést azután akár a törvényhatóság, akár a közgazdasági tisztviselői gyakorolják, de semmi esetre csak abban a mértékben, hogy bizonyos fő tisztviselők mellékjávedelmek vágnának szobré.

2. A bizottság legnagyobb részének véleménye szerint meg kell állapítani azt, hogy egy-egy üzem kifizetés mennyibe került a fővárosnak aránykérésében. Ha ez megvan, utána kell nézni annak, hogy ennek az értéknek törlés-lése és kámfektetése, ennek az aráznak megfelelően történik-e.

Van olyan üzem, amelybe üzemiüzem aránykérését feltétele a főváros, az a pénzt formálisan papírkönyvben visszatartotta a főváros pénztárába, az az üzem azóta büszkén kiáll, hogy semmielő sem került a fővárosnak és nem is hajlandó semmiféle pénzt becsalogtatni. Igaz, hogy a nyereséget feljlesztés fordított és az üzem folyton gyarapszik, viszont azonban az eredménye sem megoldás a főváros költségvetésében. Ha van üzemen, azt lessék becsúfolni a főváros pénztárába, az esetleges fejlesztés amortizálását pedig a kereskedelmi és ipari életben valóban módon lehet megoldani.

3. Ha következősen végé vizskt ezt az elvet, úgy a főváros összes kiadásainak hatvan százalékát a fővárosi üzemek fedezni tudják.

Ezsel a politikával egyáltalán fogják a polgárság nagy részét és lehetővé fogják tenni azt, hogy itt tisztességes megélhetése legyen mindenkinek.

— Nem akarunk beszélni arról, hogy egyes bizottságok milyen aprófokú részletkezesekkel bajlódnak és milyen furcsa dolgokkal veszélyeztetik a munka konyulását, csak egy jellemző epizódot akarunk kiragadni. A számból az egyik mérnök, bizottsági tag ki órtala dolgoztatott, hogy egy sertes és egy marha levágásán egy kilo húsa mennyi szénporozásos esik. Szegény, véletlenül olyan üzemen van, ahol a szénkérés igen fontos és nem tudta megcsinálni, hogy akadhat másféle útlelég is, ahol az elfogyasztott szénmennyiség az egyéb anyagkérések és kládások mellett annyira eltorpít, hogy számlálása sem kerülhet. Ezenek azután nagyjában segítettek és most már inkább az előbb említett problémák körül fogják a rőt. A bizottság egyes tagjai megölöbözve látják, hogy a városihoz egyes tisztviselők az üzemeket menyire csak személyes szolgálataira rendelt intézmények problémák kiépíteni így kötődhetnek az, hogy

a fogatok és az autók az üzemek költségvetésén szaladnak.

A bizottság az összes üzemekből ezer és egyet hány rontott fel. Ne lejjünk meg, a fogat alatt csak kocsit értünk, nem mind egykéhez volt költőmánya, mert, ha ezt is figyelembe vesszük, úgy csak kétszáz fajtaeről fogottál beszélni. Az egyik üzemi tisztviselő nagy nyafnyafat hozott, amikor az úr fogatok sorsa iránt érdeklődte, hogy „egyelőre még annyira szegény az üzem, hogy a városihoz számára még nem tud élni kocsit üzemben tartani, de majd később megadhatók a helyzet és akkor valamennyi fogat”.

— Az autók számára még pontos kiuntatás nincs, de a fővárosi autók legnagyobb részét az üzemek fizetik.

A bizottság vezető embereinek véleménye szerint a vizsgálatainak meglesz az az eredménye, hogy az üzemek vezetése fölül rendet teremtenek, vagy legalább is rá tudnak majd mutatni azokra a hibákra, amelyek miatt az üzemek csak terhel a főváros költségvetésén.

és mindenki látni fogja azt is, hogy miért nem tudnak segíteni a közvélemény ügy megerősítésén.

Felszállott a páva a város házára
Sok szegény fajvédő szomorúságára.

Világédényáruház
Budapest VIII., Népszínház ucca 29

Yőbb vagón néhez piros és kék zománccedény érkezett raktárunkra, melyet utolérhetetlen olcsó árakon drukkintunk. Nehéz piros lábus vagy fazék 1 liter 2 liter 3 liter 4 liter 21.500 33.500 49.500 49.500

kék zománccedény 28.000 K. Cveg, porcellán- és zomán-olnyál teljes konyhafelszerelések gyári árakon!

A PESTI POLGÁR NAPLÓJA

Irja: KRÚDY GYULA

Budapest barátai

A mult idokben jo darab ideig azt hittuk, hogy ennek a kemeny szoval megfogvezeteli, erdem szerinti vagy erdemtelenul buntaknak nevezett Pestnek mar ninesenek is tobbé baratai, miutan a főmellósági úr 1919 őszén ana emlékezetes szavakat elmondta a Ferenc József-bírád. (Sokan voltak akkor Pesten, akik inkább mártiroknak, mint büntesetteknek képzeltek magukat.)

Ninesenek többé barataink — mondogattuk csendesen, szomorúan, amikor a hosszabb moralis felhangzott az Alföld és a Dunántúl fölöl. — Itt hagvott benünk az öreg Ferenc József, aki egyetemet, iskolát, hidat, rakpartot, iskolát, kábitót, sőt egész életetnek nevezteünk el hosszú uralkodása alatt. Régen elmentünk a főváros perzsa sála, aki úgy szeretett mulatozni Pesten; nem jár már hozzáuk látogatába II. Vilmos császár, sem Kóburg Ferdinánd és többé a welszi herceg sem, aki anyai vidám napot és hetét töltött el valaha Pesten... Egy látszik, a tragikus sorsú Ferenc Ferdinándnak lesz igaz, aki egyetlen éjszakát sem szeretett Pesten eltölteni.

Ninesenek többé barataink — mondogattuk, mert hiszzen legjobb baratainknak, a mindenkori polgármestereknek: a nagyszakállú Ráth Károlyoknak, a megtermelt Márkus Józsefeknek, a labdarugó Bárczyáknak nines egyenes utódjuk a városban, maga a mostani polgármester sem meri szerelni ezt a várost, maga ennek rossz híre keletkezett. A közmunka tanácsosának eláuké, az öreg Pomaniczky Frigyes bárá, az falán egész életében nem mozdult ki Budapestrol, nem nem tudja egy nyáron sem elfelejteni, hogy a Cukor utcában (a mai Károlyi utcában), ahol ő született, a nagy görög kert miatt nem volt szokásban a nyaralás. Elment egy a tarka-barka szerelések is. Elhallgaltok Polányi Géza, aki mindig a régi Pestet mentegette, rajongója volt a Bélyáros gőrb-gőrb és kis utcáinak, agítált, ha egy régi patriótus-húzárt kezdte lebontani a tótok, az aszfalt csaplosta, ha a Margitszigeten vgre ki kellett vágni egy vén fát, amelyet még a udorispan ültetett... És elmentek mindazok a férfiak, akik büszkék voltak erre a városra, mint akár az ódesanyjukra, vagy gyönyörű leányukra, akik merengve jártak-keltek, sétál-gáltak, kalandozók Pesten és desioségüknek izgatották, ha fiatalembereknek elmondhatták, hogy a Szemikirályi utcát valamikor Ösz uccának nevezték, az egykori Gyöngyútyúk ucca Gyulai Pál úrról kapta a nevét, pedig a mi öreg professzorunk a szomszédos Főherceg Sándor utcában lakott... Azok a kedves, régi pesti polgárok, akik vasárnap délutánokunknál sétáltak, hol állott Jókai Mór háza a Stáció uccában, hol volt a Csizga-vendéglő, a Pillvax-kávőház, a Landerer és Heckenast-nyomda, amely dolgoznak oly nagy történelmi jelentőségű volt a tizenkilencedik században... Megmutatjuk az 1838-iki árvíz emlékére a házak falába illesztett emléktáblákat, Jókai svábhogyi villáját, Bajza uccai házat és a múzeum any a helyet, ahonnan Petőfi szavalt... Ok voltak a régi Pest és a új Budapest élő emlékiratai, — rajongó barátai ennek a városnak.

Es mostanában, amely esteendő után, hogy nem meri dicsőítő szó elhangzani erről a városról, azt kezdem észrevenni, hogy megint csak jönnek felénk barátok, akik szerelnél kezdik ezt a gyönyörű várost... Szerelnél kezdik az a gyönyörű várost... Szerelnél fündérből ucca sehol nines a világon tavasszal: szerelnél a járőkölök benévezetni megint a régi palotákba, amelyeket gazdái azóta meghaltak vagy elköltöztek. Szerelnél megint Jókait, aki a régi Pestről való és mindig csak a régi Pestet írta és az apák megint közelegzők a gyermekeiket, hogy tavaszi sőt alant megmutassák nekik a város nevezetességeit és régiségeit. Még megörülök, hogy megint lesznek öznelen barataink, hogy bübhoesinatot nyerhessünk.

Kiváncsi vagyok

vajon Kibelsberg, „megérté-e a Vignát előtt töl-tető egyetlen és gimnaziumi diákokat is?

Kiváncsi vagyok: vajon a Beregi-féle tölletés az EME milyen szakosztályra rendezet?

Kiváncsi vagyok: vajon az egységspárt meg fog-e bírni Dénes István aktíválásánál?

ZSOLDOS magánfolyam... Vil, Dohány u. 84 :: Telefon: József 124-47

Wolffék kihagyták, a liberálisok „megjavítják“ a „rossz“ hangzású neveket

Hogyan lesz Adolfból — Alfréd

A fővárosi választói névjegyzékek közszemlára töltése alkalmával meg azok a választók is, akik tördtek a maguk választói jogával, megfogódek azval, hogy a kihagyottak névjegyzékét megtekintésék. Aki a kihagyottak között nem szerepelt, az nyugodtan állomra hajította fejt. Néhány gyanakvó polgár azonban lekikismeretesebb volt és megnézte a felvett választók névjegyzékét is. Ez a vizsgálódás azonban arra a felfedezésre vezetett, hogy a felvett választók szavazása is rengeleg akadályokba fog ütközni. Igen sok a hiba a névjegyzékben. A rossz hásszónomok közül, mi a választói igazolványok kikékesítését fogja megnehezíteni. Igen sok a helytelenül felvett név is.

Csak néhány példát akarnék felhozni. Egy Fuchs név család három tagja Fuchs néven szerepel a névjegyzékben. Dr. Földi József úrvöl neveit Vághy alakban vették fel. P. Adolf részvénytársasági igazgató keresztneveté Alfredra változtatották át önkényesen. Az ilyen nemesség-adományozások és átkezes-telések súlyosan meg fogják nehezíteni a szavazók személyazonosságának igazolását. A Wolff-párti központi választásnál a neki nem felszó neveket egyszerűen kihagyták a névjegyzékből, a liberális választási bizottságok a „rosszhangzású“ nevek fonat-káját, vagy ortográfiaját egyszerűen „megjavítják“. A választók bizonyára nem fogják köszönetét venni ezt az előzékenységet.

A felszólamlások

terminusa lejárt s a napilapok a városüzán nyert információk alapján megírják, hogy 6084 felszólamlás érkezett be a választói névjegyzékük ellen. Ez a szám nem igazán nagy, amennyiben a legutóbbi helyen nyert információk szerint postán is érkeztek meg be felszólamlások, ezeket még — mint megállapították — idején adták fel, úgyhogy kerekasztalban 6200 a terminusa beérkezett felszólamlások száma. A legtöbb a tizenkettedik választókerületből érkezett be, mintegy 700, utána a tizen-nyolcadik választókerületből, ahol 580 kihagyott reklamálási jelzőgót. A felszólamlások dolgában máris meggyőződés kell a döntést meghozni s az így esetleg kiegészített névjegyzék március ötödikéig húszaddikáig megint nyilvánosan szemlére kerül. Itt említek meg, hogy eről az újabb közszemlre-beosztásról semmielő lehatározni bárdolnány nem fog megjelenni, mindenképp, nevezetesen minden felszólalónak tehát saját érdeke, hogy külön felszólalás nélkül nézzen utána, mi sorsa lett a felszólamlásnak, bekerült-e a választói névjegyzékbe. Ha a felszólalónak nem adatak helyet, amiről a közszemlre beosztandó névjegyzékből győződhetik meg minden felszólaló március 5-20 között, akkor még panasznak van helye, melyet a közigazgatási bírósághoz kell beadni.

A választói ajánlóívek

dolga még mindig nem dőlt el. A városüzán egyre vár: a helygimnáziumot döntés, a döntés pedig egyre késik. A helygimnáziumban most nem ére-nek rá ilyen apróságokkal übbélni. Minthogy azonban a tanács jogszíri osztálya mégis csak tudni szeretné, mi lesz hát az ajánlóívekkel, megszürtött személyes interjúval a döntést, amely ilyenfor-mán talán mégis csak a napot már nem is igen késztik. Sokszor egy-két napot már nem is igen késztik, mert februrának második felében vagyunk, idestova a vége felé is fogunk már járni s az ajánlóívekkel mégsem úgy van hogy az utolsó percben is elég jó, ha eldől a dolog, az utolsó perc ebben a kérdésben szinte már elmúlt.

A legfiatalabb korosztályok

(tartalomkálhoz kénytelen már nyúlni a reakció, A Beregi állam-tisztelt vizgató kézzelállásban kis gimnazistákat állított elő a rendőrség. Apró diákokat, akiknek békében még sötétot sem volt szabad viselniük, meliólt az érettségi vizsgálat felszabadító-levelele a tudomány tanoncáiból inasokká nem szabadultak. Kivonultatták kis gimnazis-tákat, akiknek összesorult torokkal, lüktető szív-vel és ott kellene gubbasztaniok a Nemzeti Szín-ház karzatán, hogy örökök feljuttathatn elvilett merítésnek Beregi Oszkár neves deklamációjából. Gimnazistákat izgatnak fel, akiknek na Jókai-ünne-pélyeken volna a helyük, akik celandólanak a nagy mesemondó ragyogó fantázia-bírodalmában, melyben dicsény s ragyogás övezi az olyan hősöket, kiknek illettét művészi tolmácsa éppen Beregi Osz-kár s melyben sötét háttehből lésző torzítással vi-gyorognak elő az olyan gonosz szellemek, kik a hős-ök, a művészet és igazság hóset ellen ármánykodnak. A reakció már gyermek-hadseregeket toboroz, mert az idősebb korosztályok — mint az ébredők vasárnap gyűlésein éppen az ifjúság szónoka állapította meg — kidőlnek mellőlük.

Elundorodnak, megcsönörölenek a társadalmat mé-telyelőz, bombavető, gumibotok destruktívok a sza-nálást, Guefel, újjászüléstét alákuázó, felölölen nemzeti hitlentőlástól. Az erőszak, az anarhia, a fékevesztett mérgekverés már a gyermekekkelhez kénytelen folyamodni. Már az iskolák megszentelt falai közé lopja be magát, hogy győzze, ártatlan gyermekekkelbe lopja bele azokat a hazugságokat, melyek az érettebb és felnött lelkekben hiteltüket vesztették.

Az iskolaszékek

kérdésben egyszerűen labdajáték folyik. Eleinte Wolffék szülőjéket kezdtek, utóbb jött Ripka és kijelentette, hogy ő is akar játszani, bevették hát őt is a most folyók a játék kettésben. Közben pedig va-lahogy elfelejték az urak, hogy az iskolaszékekről törvény intézkedik: a törvény nem mondja, hogy az iskolaszékek két nemes versenyző labdajátéka. A törvény imperatívus eöírja, hogy

az iskolaszékeket a polgárság, a lakosság vá-lasztja.

Mond a törvény egyebet is. Azt mondja, hogy ha a lakosság — valamilyen okok miatt — nem vá-laszthatná meg az iskolaszékek tagjait, akkor a közigazgatási bizottság kell, hogy megválassza őket. A világháború alatt, amikor szennemű választá-sok nem voltak s nem is igen lehetett, a törvény ezen kivételt statináló rendelkezése alapján a köz-igazgatási bizottság alakította meg az iskolaszé-keket. Aztán jött a forradalom és ellenforradalmak gyútoskorszáka és az iskolaszékek megválasszá-sa — így mondták — megint csak kockázatos volna, tehát megint jöttön a közigazgatási bizottság. És megint jött és valahogy bele kellett nyugodjunk. De miért nyugodjunk meg most is bele? Mi gátolja most, hogy megjeltsék az iskolaszékek rendez, szabá-lyos, törvényben előírt megválasszását?

Ötven, vagy száz év múlva

sem fogja senki sem tudni: ki volt Beregi Oszkár korában Budapest — polgármestere. Sipőcz Jenő pol-gármester új bizonyára rövid idő múlva fogja meg-kezdni útját az elfeledés homályja felé, amint sok nemzetgyűlési képviselő és kormányfőfőfő neve is fo-lyesbire ment abból az időből, amikor Beregi Oszkár éltéső akadályozták meg abban, hogy fellépjen a Nemzeti Színházban. Beregi Oszkár és Sipőcz Jenő éprőbője csak hétfőn vizsgálható Sipőcz gyűző-mével, de ezt az erőviszonyt nem lehet sem beállítani, sem elköszelni az idő: perspektívájában, amint — a szállóige szerint — senki sem tudja már: ki volt Ra-fael korában a művészterelőnk Rafael hazájában.

A hatalom levő férfiak — sojnos — nem tanul-nak a történelemből, so a szállóigévé lett örök igazságokból. Sipőcz Jenőnek a művészetnél, Beregi nimbuszánál, a kultúra maradvány erejénél fontosabb volt annak a társadalmi egyesületnek, azoknak a helyi szövetészeknek a művi ereje, hánis nin-busza, melyek el a polgármestert szébbe emelték s melyektől hatalmának lentartásuk remléti.

Nők és férfiak között

különbséget tesz a Svédországban az állami alkalmazású fizetés- és nyugdíjkérdésnek rendezése alkalmából készült javaslat. Csupán a 14-ik fizetési osztályon túli szünteti meg a különbséget, mert ezeket a pozíciókat már különösebb érdemek alapján érik el a tisztviselők és az érdemek előtt a svéd kormány is meghajol. Egyébként átlagban 13 százalékkal alacsonyabbra értékelik a női munkát, a következők alapján:

- 1. A nők megbetegedési arányszáma 40 százalékkal nagyobb, mint a férfiaké. 2. A nők csak három évvel hamarabb érik el a hivatal betöltésére képe-sítő kort, de viszont tovább élnek. 3. Mennyiségi különbség van a női és férfimunka között. 4. A férfiak katonai szolgálatot teljesítenek. Azokivül arra is hivatkoznak, hogy az állam sem hagyhatja figyel-men kívül, hogy a munkaeörök piacán általában kö-vesebb az értéke a női munkának.

Mindenestre irigylésre méltó az az ország, ahol még az a statisztika is érdekli az embereket, hogy mennyi ideig élnek a nők és milyen gyakran jelen-teleget beteg a hivatalban. Nálunk az iparörvönyt sokkal gyorsabban tárgyalták le, semmint egyetlen ilyen statisztikát is össze lehetne állítani.

MODERN BÚTORSZALON Ültől át 14, Baross ucca 11. sz. Szolid, olcsó kiszolgálás. Gáspár Mándor Telefonszám: J. 66-08

KÖZGAZDASÁG

Siessünk az általános kereseti-, jövedelmi- és vagyonadó-bevallásokkal

Legkésőbb február hó 28-ig be kell nyújtani

Az adóbevallásoknak a jelenlegi súlyos időkben főzött jelentőségét kell tulajdonítani. A helyes bevallás igen fontos érdeke nemcsak az államnak, de az adófizetők polgárnak is, mert súlyos megterhelések és sok milliárdra menő adóbüntetések lehetnek az ügyellen és helytelen bevallás következményei. Azonkívül az újabb rendelkezések szerint adócsökkentés címén büntényi folytatása lehet az ügynek. A pénzügyminiszter most adta ki a rendelkezést az idei általános kereseti adó, jövedelmi adó és vagyonadó bevallásáról. Az adóbevallásokat legkésőbb február 28-ig kell benyújtani. A munkaadóknak február 28-ig az illetékes előjáróságnál be kell terjeszteniük azoknak az alkalmazottaiknak a névjegyzékét és illetményjegyzékét, akiknek 1924-ben mindennemű járandóságuk legalább is 2400 aranykorona, vagyis 36 millió papirkorona volt. Aki az adatokat a kellő időben nem adja be, azonosítór büntetendő 100 aranykorona értékig terjedő rendbírsággal, ahány adóalapnyál ezt a mulasztást elkövette. Az általános kereseti

adóra és a jövedelmi és vagyonadóra külön-külön bevallást kell adni. Erre a célra hivatalos nyomtatvány készült, amelyet bármelyik közési előjáróságnál illetve a városi adóhivatalnál, Budapesten pedig a kerületi előjáróság számviteli osztályánál az előállítás költségének megtérítése ellenében lehet megszerezni. Az összeírás és az adókievítés munkájának megkezdéséről külön rendelettel intézkedik majd a pénzügyminiszterium.

A helyes és igazságos bevallás elkészítésénél a főújságú demokraták szervezetei segítségnek a polgároknak. Aki tehát a bevallás benyújtás részleteivel nincs tisztában, forduljon a legközelebbi demokraták szervezethez, hol ingyen adják meg hozzáértő emberek a szükséges útmutatást és esetleg ki is töltik a bevallási ívet. A bevallás elmulasztása vagy helytelen elkészítése évről kihatással lehet a jövőre meghosszabbított magat. Minden intelligens polgár idejében törődjék tehát adóügyével.

Százmillió forgalom után százmillió adót kell fizetni

Lebovits Sándor adója

Egy egyszerű, szorgalmas debreceni magyar. Lebovits Sándor adóügyét mondjuk el az alábbiakban, aki még évig volt katonas és a háború után munkából akart — családjalával együtt — megélni.

Az 1921. évi III. osz. kereseti adó kivételénél Lebovits Sándor 1800 korona adót egy Tessed Károly nevű szakmabeli versenytársra felszámolására 3600 koronára emelték fel. Ugyanakkor Debrecenben nem akart szabóiparos, aki 1800 koronánál nagyobb adót fizetett volna. Az adónak ez a megkötésére, mely semmi alappal nem bír és egyéni rosszakaratú felszámoláson alapult, arra vezetett, hogy az 1921. évre 265.000 korona jövedelemadóval és 2600 korona vagyonadóval rótták meg Lebovitsot. A szövetséges alkalmazásával az 1922. évi adó már 1.343.000 koronában, az 1923. évi adó pedig már 5.372.000 koronában állapították meg. Ezen horribilis adóterhek ellen helyesbítési kérelmet adott be a kispáros és akkor az a különös helyzet állott elő, hogy az 1922. évi adót a pénzügyigazgatóság egyharmad részére, 272.200 koronára szállította le, ellenben ugyanazon adóilletéki adatok alapján az 1923. évi adót 8.015.400 koronára felemelte. Semmi olyan változás az íparban nem történt, amely ezt a szokatlan emelést indokolta volna és az általános közgazdasági viszonyok közben — köztudomás szerint — szintén leromlottak. Az adófelosztási bizottság ezt az adót ismét helybenhagyta. Az adónak ez a folytatón indokolatlan emelése oda vezetett, hogy az állami költségvetésnek 48.300.000 forinckoronaiban állapították meg Lebovits Sándorral szemben. Így a szerény kispárosnak kb.

30.000.000 koronát kellene köztérhek címén befizetnie.

amivel szemben a debreceni forgalmiadó-hivatal megállapítása szerint az 1923. évben

összesen 101.000.000 korona forgalmat sikerült elérnie.

Vagyis nem kevesebbet kávé az államkincstár, mint hogy az iparos 1923. évi összforgalma 80%-át kösterhekben fizesse ki.

Lebovitsnak Debrecenben, nem is fővárosban, hanem szerény melékoccsában, egész-kiszemertű huzlele van, sőt még csak nem is kereskedő, hanem egyszerű kispáros, aki mint magyar-szabó, nem fényűző úri közbűnség részére, hanem szerény földművelés-örök részére dolgozik. Felesége és maga reggeltől-estig tevékenykednek az üzletben, összesen 3 sógornőmunkást tartanak. Az üzlet vévőkörét, a takarékos földművelést, mindenki ismeri. Konzervatív, gazdaságos vévőkör ez, mely csak akkor és annyi ruhát vesz, amikorra és amennyire okvetlenül szüksége van s akire — ez is köztudomás — a forgalmi adót sem lehet átírítani.

Hogy miből fizessen Lebovits Sándor közel 100 millió koronát, ha összesen ennyi a bruttó-forgalma: senki sem kérdőzi.

Így lesz az egyszerű kispárosból virilista, ha adóterheiről van szó. Ha polgári jogait akarja gyakorolni, akkor viszont — a legutóbbi esetben — „idegen” vagy másodrangú állampolgár lesz belőle.

A kis adó-tragédiája foglaltabb az kever bele kevés szomorú humor, hogy az adó és kényszer-köleség összege alapján utólagosan még 10 millió koronát vetettek ki Lebovits Sándorra — ínségűdó címén. Azt hiszik, hogyha valakire elvisehletetlen adókat vetnek ki, az már mások ínségén is segíteni tud.

Revizió alá kell venni a nyugdíjilletményeket

A bírói gyakorlat a valorizáció mellett van

Nyugdíj, a „nyugalom díja”, — milyen jólesően, tetszegtudatosan hangzik! Valahogy házikötésben, hosszúságú pipával, a kandalló előtt újságot olvasva, elpihen a karosszékben, azelőtt így képzelt el az ember a nyugdíjast. Sajnos, nagyot változott a világ. Ma mily nyugtalanságot, elégedetlenséget teremt azoknál, akiknek a nyugdíjukból kellene megélniük. Azt mondjuk: „kellene”, mert különösen a magánvállalatok nyugdíjastái általában az év egy napjának a szükségletét is alig képesek évi nyugdíjilletményükből fedezni.

Ezer és ezer ilyen nyugdíjas küzd ma legnagyobb nélkülözésekkel. Akárhányan munkaképtelenek sűrű és magas koruk ellenére újból kenyérkereset után kénytelenek nézni. Ha valahol befogadják, a legutóbbi esetben kegyelembeszámba megy, a „kegyelem” című uraktól lefelé egészen az egyszerű polgárig, illetve munkásig. Egyszerű vállalatok ismerék, amely keresetvesztésű nyugdíjasokat, a lehetőséghez képest, elfogadható feltételek mellett fogad ma

gához, de végre ennek az elhelyezkedhetének is van határa.

Maga az állam tagadhatatlanul jó példával járt elől. Az államháztartás egyensúlyának helyreállításáról szóló 1924. évi IV. tv. alapján kiadott 1924. évi 5100. M. E. számú rendeletével liberálisan szabályozta már a nyugdíjakat. Viszont a magánvállalatokkal annál több a baj. Máris rengeteg nyugdíjper van folyamatosan. A bíróság a jelenlegi tartóhatatlan helyzetet mérlegelve, rendszerint már most is kimondja kisebb-nagyobb mérvben a valorizálást. Minnek hát a hosszadalmas és költséges bírói eljárás, mikor a vállalatok itézeli bizonyára maguk is jól tudják, hogy nem sokkal több a semminél, amit a magánvállalatok nyugdíjastái jelenleg kapnak.

Kétségtelenül hiánya a törvényhozásnak, hogy nem minden magánalkalmazottat tarthat jogot nyugdíjra, de ahol a szolgáltatás nyugdíjigényével jár, ott a nyugdíjas eltartására a multhan teljesített tényleges szolgáltatás alapján, feltétlenül ezerről joga van.

Az állami és egyéb alkalmazottak ellátási díjaira vonatkozó, jelenleg érvényben lévő rendelet, többek között a következőképpen szabályozza a nyugdíj-illetményeket:

„Az élelben álló nyugdíjörvények vagy szabályzatok értelmében nyugdíjra igényel bírói állami tisztviselőknél és egyéb alkalmazottaknak nyugdíját az 1924. évi július hó elsejétől

kezdvé az 1924. évi 5000. M. E. számú rendelettel aránykoronában megállapított, annak a fizetésnek az alapulvétele mellett kell aránykoronában megállapítani, mely fizetésre az illető nyugalmahelyeztetésének és egyéb alkalmazottaknak abban az állásban (alkalmazásban), melyben nyugalmahelyeztetésének időpontjában szolgálatot teljesített, igényre lenne abban az esetben, ha még tényleges szolgálatban állana. Azonkál a tisztviselőknél és egyéb alkalmazottaknál, akik már 1924. évi július hó 1-ét megelőző időben is részesültek nyugdíjban, a nyugdíj megállapításánál az arra a fizetési osztályra (fizetési csoportra, állásra) és fizetési fokozatra (fizetési csoportra, állásra) és fizetési fokozatra nézve megállapított fizetést (nyugdíjba beszámítható javadalmazást) kell alapul venni, amely fizetési osztályra (fizetési csoportra, állásra) és fizetési fokozatra nézve megállapított fizetés alapulvétele mellett volt a nyugdíjra az 1923. évi 6000/M. E. számú rendelet II. fejezetében foglalt rendelkezések alapján az 1924. évi június hó 30-ig megállapította. Amennyiben az 1924. évi 5000/M. E. számú rendelet valamely állásra nézve több fizetési fokozatot rendszeresített, mint amennyi az 1923. évi 6000/M. E. számú rendelet szerint eddig volt rendszeresítve, a nyugdíj megállapításánál az arra a fizetési fokozatra nézve megállapított fizetést kell alapul venni, amely fizetési fokozat megfelel az illető nyugdíjas által abban az állásban, amelyből nyugalmahelyeztetett, a nyugalmahelyeztetésének időpontjában betöltött szolgálati időnek.”

Nem látom be, miért ne lehetne a magánalkalmazásban volt nyugdíjasok illetményeit is legalább hasonló mérvben kielégíteni, elvégre valahogy csak a nyugdíjasnak is meg kell élnie! Sokan fel sem veszik nyugdíjukat, hanem úgy várják a valorizációna vonatkozó kormányintézkedést, vagy porre mennek.

Az eddigi gyakorlat azt mutatja, hogy az alacsony bíróságok a nyugdíjasok javára döntenek, utolsó fokon a legutóbb esetben csak ezután lesznek meg a döntések. Egy esetben (1924 november 4-én P. II. 645. sz.) már a m. kir. Kúria is kimondotta a nyugdíj valorizálását, azzal az indoklással, hogy a változott gazdasági viszonyok, nevezetesen a pénz vásárlóerejében bekövetkezett esztelenek folytán a felek által a nyugdíjhoz fűződött élt nem biztosítja.

A nyugdíjilletményeket tehát sürösen revizálni kell! Szívvel, lélekkel, értelemmel és megfelelő anyagi eszközök nyújtásával!

Dr. Mayer Ernő.

A Just Izzó bűnügyi karrierje. Legutóbbi rámutattunk, hogy a kiserővényesek mily rengetegre vettek a tranzakció során, hogy az Egyesült Izzó a General Electric Trust útján magához ragadta a kartelen kívül dolgozó Just-gyár részvény-többségét. Alig pár nappal utóbb megtörtént a csoda: a Just Izzó részvényeinek az árfolyama a 600 koronáról merész elhalálozással 1900 koronára lendült fel, tehát 1-2 nap alatt mintegy 80%-os áremelkedést produkált — a legnagyobb földesi launhaság idején. Hát ezt tegyük utána a nagy valószínűségi a Hétel, Ganz, meg a Kommerc. A kiserővényesek bizonyára boldogan fogják tudomásul venni, hogy 10.000%-os veszteségeik helyett csak 7000%-os veszteségek vannak immár...

A bankok bizalmas értesítést kaptak a társulati adó újabb reviziójáról. A napokban a farsulati nagybankok igen szigorú bizalmasággal kezelt átiratot kaptak a pénzügyminiszterium részéről, amelyben azok az évek vannak megjelölve, amiket az illetékes fórumok a társulati adó küszöbén álló újabb reviziónál figyelembe fognak venni. Az átirat természetesen még mindig nem jelöl meg semmiféle konkrétumot, melyet a részvényszeresek az a megkísérlő mérlegelőknél figyelembe vehetnének.

Megindult a harc a bankok körében az új záloglevelek kibocsátási jogáért. A kormányzat tudvaleg az azzal a tervvel foglalkozik, hogy a népszavazás költségeit még megelég 177 millió aranykoronának fedezete mellett néhány „altruszitikus” bankszerv útján jelzálogkölcsönöket fog a mezőgazdaság rendelkezésére bocsátani. A nagybankok körében már megindultak a harcok, hogy az új záloglevelek kibocsátásában ők is részi vehessenek. A harc eredménye minden valószínűség szerint egy kompromisszum lesz, amennyiben az altruszitikus intézeteken kívül egy-egy olyan bank is jogot fog nyerni az új záloglevelek kibocsátására, amely kevesebb a külföldi összeköttetési útján a kormányt nagyobb mértékben támogatni tudja a kötvények nemzetközi kibocsátásánál.

Műbutorakiallítás!

Üri- és házszoba különlegességek
Hítteljesekkel készített kedvezmény
TROTZER ES WIDDER BUTORIPARI RT.
Budapest VII., Wesselyni utca 18. sz.

Külföldi illatszerek

és kozmetikai
BALASSA HUNGÁRIA
KÜLÖNLEGESSÉGEK DROGÉRIA Budapest,
VIII., József körút 13

Zongorát—Pianinót

Reményi
elérődjön zongora telepét meg látogatta
Budapest VI., Király utca 56. Hangolás, javítás,
vétel, csere, beállítás, berakítás

SHINHAZ

Beregi Oszkár felbontotta szerződését a Reneszánsszal

Ismeretes, hogy Beregi Oszkár még Budapestre való érkezése előtt megállapodást kötött Bárdos Ar... tural, a Renaissance Színház igazgatójával, melynek értelmében két hónapig a színház vendége lett volna.

A legutóbbi napok sajnálatos eseményei után mindenki igen kíváncsi volt arra, mi lesz Beregi Oszkár szerződésével, fel fog-e lépni a művész a megállapodás szerinti időben, az egész magyar közvélemény amellett van, hogy Beregi vendégfellépésének már az ország kulturális reputációja érdekében is meg kell történnie, nehogy a külföldi előhírese, hogy néhány gimnázista terrorja ismét elűzheti az országból egyik legnagyobb művészt.

Sajnálattal kell jelentenünk, hogy Beregi művészetben hosszú ideig nem fog gyönyörködhetni a főváros közönsége, mert a nagy művészt az öt ért méltatlan túladás annyira elkedveltette, hogy szerződésének felbontását kérte Bárdos igazgatótól és semmi szín alatt nem hajlandó Budapestben belátározni idén belül fellépni. Úgy határozott, hogy el fogja tenni azoknak a meghívásoknak, melyek Amerikából érkeznek hozzá önzéken és ottani magyarság előtt fogja propagálni azt a kultúrunkát, mely sokkal jobb anyagunkra a külföld előtt, mint azok az események, melyek miatt Beregi nem léphet egyelőre a magyar közönség elé és melyek ismét mérhetetlen kárt okoztak az országnak.

„Önagságát már láttam valahol” kiált fel a Magyar Színház új vigjátékában a pesti fiatalember, aki tényleg láttá már önagságát Montecarlo egy díszkert rendeltetésű villájában, ahová önagságos hűtlen férje utána utazott és bübös férjét a bosszútól és perzsztől mámorosan az előbb említett, magát skótnak kiadó fiatalemberrel megesalta. Illetoleg meg sem esalt, mert a gyönyörű férj saját menségére maga nyugtatja meg feleségének háborgó lelkiismeretét afelől, hogy az ilyen kis ballopés még nem megy családjába. De a végén önagságos mégis megőrjén férje krónikus halléneit és a montecarói fiatalember felesége lesz. Hallatlanul szellemes és mulatságos formában vitte színpadra Fodor László ezt a morész történetet, aki ezzel a darabjával befejezt első vigjátékáinak sorát. A főszerepek: Pálmay Ilka, Makay Margit, Kertész Dezső, Tóth Böske, Tarnay Ernő, Faludi Sári és Rubinyi Tibor párszán jököddel járultak hozzá a siker fokozásához.

A hét hangverseny. Két filharmonikus estről számolunk be. Az elsőn Volkmar Andree zürichi karnagy Huber. Suter és saját művein kívül nagy sikert aratott Honzeger Pacific című művével, mely egy vasúti mozdony működését eredeti képzelőerővel érzékelteti. Gertler Endre heggediművészt is meg kell dicsérnünk. — A második Mozart-estén Kleiber Erich berlini főzeneigazgató felelhetetlen, szép emléket hagyott hátra. Egyben rehabilitálta a zenekart is, amely zenészi vezető alatt így mind művészi feladat megoldására képes. Hubay Jenő az A-dur versenyt magas körűt meghazdító technikai biztonsággal, de egyrészt szárazon adta elő. Az est a legteljesebb siker jegyében folyt le. (Dr. V.)

M. Makay Margit a Belvárosi Színházban. Szombaton, február 21-én mutatja be a Belvárosi Színház Fodor László „A nagyságos asszonyt már láttam valahol” című rendkívül mulatságos vigjátékát, amely franciásan morész és vidám témát visz a színpadra végtelenül szellemesen és bravúros ízléssel. Az új magyar vigjátéknak két vezetésére M. Makay Margit és Kertész Dezső járása. Ez lesz M. Makay Margit első fellépése a Belvárosi Színházban. A kitűnő művésznő rendkívül szerencsés körülmények között mutatkozik be a Belvárosi Színházban, mert Fodor László új darabjának női főszerepének széles és színes skálája módott nyújt arra, hogy nagystílusú és rokonszenves művészetet teljes mértékben érvényesítse. A férfiszerepekben viszont Kertész Dezsőnek, ennek a rendkívül népszerű művésznek nyílik alkalma arra, hogy elragadó és férfias kedvességgel érvényesítse a Belvárosi Színház közönsége előtt, amelynek elismerésként.

Altona, a Magyar Színház szezonslágere a hét minden hátralévő estéjén a Magyar Színházban P. Márkus Emilia, Bajor Gizé, Csontos Gyula fellépésével.

Both Klári, Jankovich Magda, Baesányi Paula, Bóth Marianna. Tarnay Ida, Földy Anna a „Menyasszonyi lány”-ban.

Már a jövő hétre árusítják a „Halló, Amerika!” jegyeit a Fővárosi Operett-Színház pénztáránál és a jegyirodáknak. Vasárnap délután méréseket helyreállítják a Nótás kapitányt játszó a bemutatott előadás ragyogó szereposztásában.

A nagyságos asszonyt már láttam valahol! Fodor László párszánul mulatságos és elmesé vigjátéka teljes művészi felkészítéssel várja a szombati bemutató a Belvárosi Színházban. A rendkívül sikerre váró előadás főszerepét M. Makay Margit, Pálmay Ilka, Tóth Böske, Kertész Dezső, Tarnay Ernő, Rubinyi Tibor, Gárdonyi Lajos.

Somlay Bérecz, Harsányi a „Menyasszonyi lány”-ban.

A Vígjáték legérdekesebb előadása a Nyu, e héten még pénteken és vasárnap kerül színpadra. Darvas Lili, Körtész Dezső és Lukács Pál, valamint Szerényi Zoltán és Vágányi játszó a főszerepeket. Az Ezüstlakodalmot, Paul Géraldy remekműve, szombaton szerepel a műsorban. Vasárnap délután a Délibáb kerül színpadra.

A „Menyasszonyi lány” a Renaissance-Színházban.

„Szulamit” — szezonstiker. Minden este táblás ház a Blaha Lujza-Színházban.

Vasárnap délután: A nótás kapitány. A Fővárosi Operett-Színházban vasárnap délután méréseket helyreállítják a Nótás kapitányt adják. Farkas Imre népszerű operettjének legutóbbi előadására is elővételeben kell el minden jog.

Pénnem Isten. Művésztársulat a felhőkörök világából 8 felvonásban. Főszerepek: Corinna Griffith, Conway Teart.

A KAMARA. Pénteki premijerja. CORINNA GRUFT, DOROTHY PHILIPS ÉS CONWAY TEART. egy műsorban. — Előadások: 13, 17, 8, 10

A házasságok nem az égben kötöttek. (Az élet lángja). Dráma 7 felvonásban. Főszerepek: Dorothy Philips.

A nagyságos asszonyt már láttam valahol. Tegnap volt a Belvárosi Színházban Fodor László új vigjátékának házi próbája. Az új magyar vigjáték szellemessége, kedvessége, vidám és érdekes fordulatossága teljes mértékben érvényesült a házi próbában is, éppen úgy a parádés előadás is. M. Makay Margit, Pálmay Ilka, Tóth Böske, Kertész, Tarnay, Rubinyi, Gárdonyi ragyogó együttese.

Kiskomédia. ROTT és STEINHART. telépvél a jebráni műsor. — Kezdeté 7/8 órákor

Marica grófnő — 125 — péntek. Búske jubileumot ül a Király Színház pénteken, amikor is 125-ször kerül színpadra Koltván Imre párszán sikerű „Marica grófnő”-je. A jubliáriás díszelőadás szereplői: László Juci, Vady Ilona, Pálmay Ilka, Király Erő, Rátkai, Latabár, Vendrey, Szirmai, Raskó.

Ezüstlakodalmot. Régen keltett színdarab oly általános, mely hatást, mint Paul Géraldy gyönyörű alkotása, az Ezüstlakodalmot. Az időnság előadása a Vígjáték egyik legtekélyesebb művészi produkciója. E héten még szombaton szerepel műsorban az Ezüstlakodalmot.

Démónok kerestetnek! (Jelentkezés a MOZGÓKÉP OTTHON és a CAPITOL SZÍNHÁZ pénztáránál, : : pénteken, február hó 20-án) : :

Potash & Perlmutter legnagyobb amerikai vigjáték

A zuhatgőse Amerika nagy filmjónsága. Főszerepek: Barbara La Marr, Lon Chaney, Elmo Lincoln

„Szereplő...” (Aimer) csak ma, pénteken — e héten egyetlen egyszer — a Renaissance Színházban (Simonyi Mária, Somlay, Tarnay).

Az Altona, Farkas Imre diadalmos drámája a Magyar Színház szezonslágere. Legtekélyesebb előadások péntek, szombat, vasárnap, hétfő P. Márkus Emilia, Bajor Gizé, Csontos Gyula fellépésével.

Légy olvasója, hirdetője, terjesztője A Polgárnak! A magad érdekében mozgótlod elő.

A Vígjátékban az Ezüstlakodalmot, Paul Géraldy nagyszerű színműve e héten még szombaton kerül színpadra. A Nyu, Oszip Dímor remekműve pénteken és vasárnap szerepel a műsorban.

Békebeli nagy vigjáték-széria. „Menyasszonyi lány” előadása a Renaissance-Színházban. Az első nagy előadás szűfölt házi végig kaenzák és tapaszták ezt a pompás francia vigjátékot, amely szombaton és vasárnap is színpadra kerül (Somlay, Bérecz, Bóth Klári, Harsányi Bóth Marianne, Tarnay).

László Juci és Király Ernő minden este a Marica grófnő-ben a Király-Színházban.

A „Délibáb”. Vajda Ernő világhírű vigjátéka vasárnap délután kerül előadásra a Vígjátékban. Méréseket helyreállítják.

Fel vagy írás, a Belvárosi Színház szenzációs sikerű mulatságos vigjátéka pénteken este Titkos Ilona, Törzs Jenő, Mészáros Giza, Körtész Dezső fellépésével.

Slezák Leó, a világhírű tenoristát, Budapest egész zenei publikuma ünnepelni fogja a Városi Színházban. A világhírű kamaracéneket két legtekélyesebb szerepében lép fel kedden, február 21-én. Először énekl a Zsidófényben, csütörtökön, február 23-án pedig Manriót a Trubadúrban.

Nyu, Oszip Dímor remekműve, a Nyu, e héten még pénteken és vasárnap kerül színpadra a Vígjátékban, Darvas Lili, Körtész József és Lukács Pál nagyszerű alakításával mindenki a legnagyobb elragadtatással nyilatkozik.

Hallatlan méréseket helyreállítják vasárnap délután Somlayval, a Renaissance-Színházban.

Lehár Frasquillájának Városi Színház bemutatása az operettjeinek legnagyobb eseménye lesz. A világhírű komponista legtekélyesebb munkájának tolmácsolására a színház két olyan ének-művészt szerződtetett, mint Serak Maria, az Operaház volt ünnepelt énekesnője, aki Berlinben a jubileumok hosszú során át vitte diadalra a Frasquilla című szerepét és Gabor Józsefet, a kiváló és népszerű operénekest. Mellettük a nagyszerű Sziklay József, a friss és bájos Molnár Vera és Scrinay Vilmos gondoskodnak a jököddről és a táncprodukciókról, amelyekre bőséges alkalmat ad a Frasquilla vidám librettója. A híres Lehár-operettet, amely egy világsiker színdarabot érkezik hozni, Harsányi Zoltán, Ferenczy Prikyos rendező és Stephanides Károly vezényli. A premier estéjén azonban maga a zenészi komponista foglalkoz a karnagygyi emelvény, hogy személyesen dirigálja el legtekélyesebb muzsikáját a budapesti közönségnek. A Frasquilla premierje vasárnap kezdő meg a Jegyek árusítását a Városi Színház pénztára és az összes jegyirodák.

Oszip Dímor remekműve, a Nyu, leikes fogadtatásra talált a Vígjáték közönségénél, amely egészen megfűli a nézőket. Darvas Lili a címszerepben. Körtész József, mint fűl, Lukács Pál pedig a kültő szemléletével ítélték átmenetűre a Nyu előadást. Hozzájuk csatlakoznak a befozós kép hangulatos előadásával Szerényi Zoltán és Vágány. A nagyhatású orosz színmű legtekélyesebb pénteken kerül színpadra.

„Ki habója vagyok én”, a szezon legnagyobb francia bohózszerke csütörtökön este a Belvárosi Színházban Titkos Ilona, Körtész Dezső, Tóth Böske, Tarnay Ernő, Z. Hahnel Aranka fellépésével.

A Marica grófnő 125-böször pénteken kerül színpadra a Király-Színházban. Az ötszörös jubileumot táblás házik szakadatlan sorozatával érte el a világhírű Koltván-operettet, amely a ritka jubileumot túl is diadalmasan folytatja pályafutását a Király-Színházban.

SPORT

Vívás. Posta Sándor dr. világbajnok résztes a Bruxellesben márciusban rendezendő nagy vívóakadémia és mint sürítgát a Brunnben megtartandó nemzetközi versenyen. Ez utóbbin a magyarok közül Petschauer Atilla és Hajdu János, az NVC tagjai indulnak az előbbi a kard-, az utóbbi a tőrversenyen.

A hangos ötos-bíráskodás vizsgázott le a legutóbbi versenyeken meglehetősen sikerrel. Csak arra figyelmeztetjük a sürítgátokat, hogy éppen olyan határozottan legyenek a tuss meglátásában és megállapításában, mint amilyen energikus és határozottan kell lennie a vívónak vívás közben, mert különben a közönség az újfajta bíráskodás mellett unatkozni fog és még kevesebbet ért meg belőle, mint a multban.

Cserkészlet. A Józsefvárosban hr. Wesselényi Miklós néven csoportosapatt alakult. Az új csapat igazolása folyamatosan van.

Futball. A vasárnapi mérkőzések: KAC—BTC, FTC—Zugló, VAC—Törökvs, Vasas—NSC, MTK—BEAC, III. ker. TVE—UTE.

Téli sport. A norvég szövetség szentül nem enged meg a norvég felteknek, hogy külföldön versenyezzenek, minthogy ez az amatőrrel rovársára megy. Így tehát még kevesebb alkalom lesz a világ legjobb sífutói és azok sílúját megismerni. Ezekre az okokra vezethető vissza az egyrészt nagyon tehetséges korelszőzöknöknek a külföldiekkel szemben való elmaradása.

ROSITA

PICKFORD

LUBITSCH

GÁSPÁR FÜLÖP
 Budapest VI, Hungária körút 72. szám
 Telefonszámok:
 4-68, 39-60, 60-21

Szállít **száraz tűzifát**
 7000 kalórián felüli **porosz szenet**
 Elsőrendű **retortabükkfaszenet**
 házhoz szállítva, fuvarokban, vagy fát és szenet egy fuvarban. — Vidéki szállításokat vagontételekben is eszközöl

A cég 30 éves jó hírneve biztosítja a szolid árakat, a hiánytalan súlyt, a legjobb minőséget és pontos kiszolgálást!

Villányi pezsgő
 (Schaumburg-Lippe herceg udo. pinció)
 1911-es és 1913-as töltés.

Perzsa és gyári szőnyegetek

vesz és elad **ANTIQUARIAT** Rt. (igazgató: Sternberg Z. J.)
 Dob ucca 31. Kazinczy u. sarok Telefon: József 123-39

EZÜST disztárgyak, dús válasszékban, gyári árban
EZÜST evőeszközök, **SCHLEIFER**
EZÜST sport- és versenydíjak, **ezüstáruhágy**
 VII, Kazinczy ucca 14. sz.
 TELEFON: J. 135-28

PAPLANT árban, minőségben, kivételben a legelőnyösebben kaphat **Blaunát, VII, Király ucca 19** az udvarban.

Háló, ebédlő,
 árszoba, meglepő olcsó árban
ORION, Andrássy út 52. Bejárat Eötvös uccában

Réz, vasbútor sodrony, ágybetét, gyermekkoskó elismert jóművésznél fogva legelősből **Hikler** gyárában, VII, Dohány ucca 6. szám. Telefon József 124-12

KRÚDY GYULÁNÉ
GYERMEKOTTHONA MEGNYILT
 BUDAPESTEN

A II. KER., HÉVÖSVÖLGY LEGSZEBBE HELYÉN
PÁFRÁNY ÚT 7 — TELEFON: 89-23

2 éves kortól előtag nevelése gyermekekét. Hízőkárak, sportok, nyelvek, legelőrangú svájci mitára vezetett gyermekotthon Villa-rendszer, kert, Állandó orvosi felügyelet

Olcsó szőnyegvásár
 Somogyi Lajosnál, Dob u. 22. Holló ucca sarok

Meghívó
 szíves meglekintéssel!

500 db 200/300 nagyságu vaseros szőnyeg **390.000** kor.

Kittinó paplanok **290.000** — koronától feljebb
 Agy- és asztalterítők, sezlon-átvetők, u. m. férfi- és női szövetek, női fehérneműk és vászonruha eredeti gyári árak mellett kaphatók

Quitt Lipót és Tsa
 cégnél Budapest, Király ucca 32
 Vigyázat! Címre ügyelni! Nem saroküzlet!

Varrógépek, kerékpárok, részletfizetésre
 legelősből **Wolz** Bélanál Budapest VII, Baross ucca 69. sz.

40 szám	FOGORVOS	40 szám
R	Med. Univ.	R
E	Dr. Kovács S. és Barna I.	E
S	főorvos-ogorvos, Budapest VII, Erzsébet körút 40-42	S
Z	Műfogak, fogorokok teljesen szájpadiás nélkül	Z
L	Aranyfogak és koronák aranyat pótló fémbe is.	L
E	Foghyász, fogtorna (nőbárány) érszételentve (a-tással is). Műtétnek esetén is forduljon a legnag-	E
T	gyobb bizalommal 40 év óta fennálló rendelésbe.	T
R	Vidékiek soronkinti fogtatásnak 10 évi jótállást	R
E	rendkívüli megelégedést érnek! Orvosi tanács díjtalan.	E
S	Menetelés d. c. 9-12-ig, d. u. 2-7-ig. — Vasár- és	S
I	ünennapok d. c. 10-11 óráig — 40 éves praxissal	I
40 szám	FOGORVOS	40 szám

Vasbútor, rézbútor sodronyágybetétek Klein Gyula és Tsa vasbútorgyárában Bpest VII, Dob ucca 58

Drót
Drótfonat
Drótáruak

Stadler Mihály rt. VI, Teréz körút 41

Tűz ellen biztos a harcód,
 Hogyha veszel **MINIMAX**-ot.

MAGYAR MINIMAX RT.
 VI, Rózsa ucca 85. ♦ Telefon: 37-31.

SZAKORVOSI rendelő vér- és nemibetegek részére.
 EZÜST SALVARSAN OLTÁS
 Rendelés egész nap. Rákóczi út 32. sz., I. em. 1. Rökussal szemben

SZABÓ SÁNDOR

irodacikkkel és írógép
 kellékek szaküzlete
 V. ker., Sziget ucca 4-6. sz.
 TELEFON 192-67 SZÁM

Nézzén a tükörbe, hisz Ön követi!
 Használja a „VEGETIV FORTE” tablettát és oly karesú lesz mint barátja. Kapható békobeli minőségben
 „HUNNIA” gyógyszerár Budapest, Erzsébet körút 56
 Egy doboz ára 21.000 kor. Teljesen ártalmatlan növényi anyagokból készült. Orvosok ajánlják

Mechlovits Ferenc és Társa utóda
Fenyvesi Aladár
 Műszaki különlegességeit:
 Nemez (fűt), csiszoló, fém-, kőszűrő- és polírozó összes anyagok minden célra. Galvanizáló anyagok és teljes berendezések. Csiszoló-gépek
 Főüzlet és központi iroda: Ausztriában:
 Budapest, Baross u. 47 | Wien, Daugasse 1-a
 Telefon József 25-00 | Telefon 333-VI
 Sárogyocim Politrüz Budapest | Sárogyocim Politrüz Wien
 Bucurest, Strada Smerdan 28
 Kolozsvár, Str. Maria Regina II
 Fióküzletek:
 Budapest VI, Dillmos császár út 23. Telefon 118-51.
 Miskolc, Arany János ucca 66. Telefonszám 1004.
 Szombathely, Erzsébet királyné ucca 43. Tel. 447

Mindennemű
 gazdasági gépeket
 a legelősből azonnal
 raktáráról szállít:

Dénes B. rt.
Budapest

Központi iroda:
 V, Váci út
 98

MINTARAKTAR:
 Budapest VI, Vilmos császár út 61
 SÜRGÖNYCIM: „DEBENT“

Fodor Testnevelő és
Vivóintézele

Specialitás:
 gyermektestnevelés!
 TELEFONSZÁM: 996

IV, Petőfi Sándor ucca 3

Elsőrangú román import

bükk hasáb tűzifát
vagontételekben is

azonnal szállít:

PROSYLVANIA RT.
 TELEP: JOZSEFVÁROSI P. U. X. SZAMU KAPU
 TELEFON: J. 90-72. KÖZP. IRODA: V, NADOR U. 21

POLGÁRI SZERVEZKEDÉS

DEMOKRATA NAPTÁR

Február 21. szombat

Központi Demokrata Kör: Választmányi ülés és tagvató-vasora (7). — XIX. vál.-ker.: Múzeum est (8). — Lágymányos-Kelenföldi Polgári Kör: Művészet (8). — XV-XVI. vál.-ker.: Tancsély (8). — XVII. vál.-ker.: Kultúra (8).

Február 22. vasárnap

XVIII. vál.-ker.: Tiszújító közgyűlés (d. e. 19). — XIX. vál.-ker.: I. rönös közgyűlés (d. e. 11).

Február 23. hétfő

III. ker. Demokrata Társaskör: Jókai-ünnep (8).

Február 24. kedd

Fereneyvárosi Külföldi Polgári Kör: Évi közgyűlés. — XVII. vál.-ker.: Tagvató-vasora (8).

Február 25. szerda

XIX. vál.-ker.: Aron Desző mérnök előadása a rádióról (8).

Február 26. csütörtök

Lipótvárosi Demokrata Kör: Előadás Adorl (8). — Központi Demokrata Kör: A IX. választókerület vasorója Vaszonyi Vilmos tisztelefőre (8). — Az I. vál.-ker. Demokrata Párt megalakulása.

Február 27. péntek

XVIII. vál.-ker.: Ifjúdemokrata vasora Fábán Béla előadás.

Február 28. szombat

XIX. vál.-ker.: Alarcos jelmezcsesély (9). — Lágymányos-Kelenföldi Polgári Kör: Társasvasora Fábán Béla és Nagy Vince felszólalással. — Központ: Előadás.

A Demokrata Párt szervezetei

Országos Nemzeti Demokrata Párt (VI. Teréz körút 7. Telefon 25-10, 198-03).

I. ker. Demokrata Kör.

II. Kelenföld-Lágymányosi Polgári Kör (Gellért kőház. Telefon 7. 85-47. Pártnap: szerda).

III. ker. Demokrata Kör (II. Margit körút 40. Tel. 42-83. Pártnap: kedd).

IV. ker. Demokrata Társaskör (III. Kuleszt uca 1. Pártnap: szerda).

V. Belsővárosi Demokrata Pártkör (IV. Magyar u. 50. Pártnap: csütörtök).

Lipótvárosi Demokrata Kör (V. Koháry uca 4. Tel. 69-76. Pártnap: kedd).

Belső Lipótvárosi Demokrata Kör (VII. vál.-kerület, V. Koháry uca 4).

Központi (VI. ker.) Demokrata Kör (VI. Teréz körút 7. Tel. 25-10, 198-05. Pártnap: szombat).

XI. választókerület Nemzeti Demokrata Pártja (Teréz körút 7).

Adyvárosi Polgári Demokrata Kör (XII. vál.-kerület, Uteg uca 4).

Demokrata asszisztársaságok: I. *Reis Devid Asszisztársaság* (Karikás vendéglő). — II. *Demokrata Barátok Asszisztársaság* (Központi Demokrata Kör, összejövetel csütörtökön). — III. *Báthory Asszisztársaság* (Báthory kőház, összejövetel hétfőn). — IV. *Bródy Ernő Asszisztársaság* (Blaška vendéglő, Szív u.). — V. *Turul Asszisztársaság* (VI. Szendy u. és Felsőerdővár u. sarak, vendéglő, összejövetel szerdán). — VI. *Polgári Jókai Kör Asszisztársaság* (Lórána kőház). — VII. *Első Budapesti Asszisztársaság* (Teréz körút 17. Kőműves vendéglő, összejövetel kedd).

Ersékvárosi Demokrata Kör (XIV. vál. ker. VII. Király u. 63. Tel. J. 119-57. Pártnap: csütörtök).

Ersékvárosi Nemzeti Demokrata Pártkör (XV-XVI. vál. ker. VII. Damjanich u. 31. Tel. J. 45-29. Pártnap: szerda. Társasvasora: szombat).

Ersékvárosi Demokrata Kör (XVI. vál. ker. VII. Thököly ut. 80. Tel. J. 81-24. Pártnap: szerda).

Józsefvárosi Nemzeti Demokrata Pártkör (XVII.

vál. ker. VIII. Rákóczi ut. 41. Tel. J. 91-93. Pártnap: kedd. Társasvasora: szombat).

Józsefvárosi Polgári Demokrata Kör (XVIII. vál. ker. VIII. Déry u. 16. Pártnap: csütörtök. Minden hó első szombatján kultúracsély és társasvasora. Szerdán és pénteken ifjúsági est).

Józsefvárosi Nemzeti Demokrata Pártkör (XIX. vál. ker. VIII. Baross u. 84. Telefon J. 110-11. Pártnap: szerda).

Fereneyvárosi Nemzeti Demokrata Kör (IX. Fereney körút I. Tel. J. 49-73. Pártnap és társasvasora: csütörtök).

Külös Fereneyvárosi (XXI) Nemzeti Demokrata Kör (Mezőgazdi kőház, Úlló ut. 53).

Köbányai Nemzeti Demokrata Párt (X. Liget tér 2).

Újpesti Nemzeti Demokrata Párt. Rákospalotai Nemzeti Demokrata Párt. Pestszentpéteri Nemzeti Demokrata Párt. Kispesti Nemzeti Demokrata Párt. Monori Nemzeti Demokrata Párt. Miskolci Nemzeti Demokrata Párt. Győri Nemzeti Demokrata Párt.

Mi újság a pártkörökben?

— Az I. vál.-ker. Demokrata Kör február 19-án, csütörtökön tartotta alakuló vasoráját a Mátyás-nyerasszony-vendéglő külterében. Eről az eseményről külön tudósításunk szomol be.

— A Lágymányos-Kelenföldi Polgári Kör tisztukara és választmány február 18-án, szerdán este 9 órákor ülést tartott, melyen *Bokros Béla* felolvasott Jókai Mór 100 éves születési évfordulóját méltatta. Beszédében élénk színekkel rajzolta meg Jókai alakját feltér szempontból és a ma közéletében állította a halgatóság elé a költőkirály alakját.

— A III. ker. Demokrata Társaskör kereskedés- és iparos-szakosztálya hétfőn, február 16-án *Steiner Desző* társunk vezetésével érkezelte tartott, melyen a mai súlyos gazdasági helyzetet foglalkoztatták. *Steiner Desző* elnök megnyitotta beszédében rámutatott azokra a súlyos megpróbáltatásokra, melyek a kereskedés- és iparosvilágot éri, majd kitért az adózási és vámpolitikára. *Dr. Wilhelm Jenő* előadó a III. kerület iparosait és kereskedőit érintő speciális kérdéseket ismertette. Az előadást vita követte, melynek folyamán *Weil S. Henrik*, *Bródy Ernő*, *Heine Béla*, *Gellért Ernő* és még többek szólahtak fel. *Orbán Zsigmond* az adókérvény-igazságosságról előzöztö körülményekről beszélt és javasolta, hogy az adókvételezőbizottság az adók kivételénél hallgatóság meg az adózó szakmáját képviselő szakértők véleményét és erre vonatkozólag a szakértőket terjesztően kérelmet illetékes helyre.

Weinberger Lajos, *Klein Ignác*, *Schwarzenberg Izidor*, *Siechenmann Antal*, *Földes Armin* szólahtak hozzá a kérdéshez, majd *Fűzessy Miklós* dr. a szervezkedés fontosságára mutatott rá. Javaslatára az ülés elhatározta, hogy az előző érkezelteket rendezésről és a legközelebbi érkezelteket előzőjü *Bródy Ernő* dr. tája meg.

— A Belsővárosi Demokrata Pártkör vezetősége február 19-án, csütörtökön este érkezelte tartott, melyen az új kerületi hozafolyást adott helyzetet foglalkoztatták. Az illa további folyamán elhatározta a vezetőség, hogy minden csütörtökön váltakozva politikai vagy kulturális összejövetelt rendez, melyet vasora és tánc követ. Az összejövetelekről eestől-estébe külön meghívók értesít a párttagokat. Ezekről minden szombaton eszlendi összejövetel lesz, utána tánc.

— A Belső Lipótvárosi (VII. vál.-ker.) Demokrata Kör február 18-án, szerdán tartotta alakuló vasoráját a Lipótvárosi Demokrata Kör helyiségében, melyről külön tudósításunk szomol be részletesen.

— Az Angyalvárosi Polgári Demokrata Kör február 18-án, szerdán tagvató-vasorát rendezte, mely alkalommal *Dr. Treiber Márton* üdvözölte az új tagokat, kiknek nevében *Auer Gyula* mondott köszönetet. Az est folyamán *Gáspár Fülöp* és *Kisslecz József* szólahtak fel.

— A IX. választókerületi párt szervezete képviselője és pártvezetője, *Vaszonyi Vilmos* tisztelefőre csütörtökön, február 26-án este 8 órákor a Központi Demokrata Körben (Teréz körút 7) társasvasorát rendez és kéri a IX. választókerület polgárait, hogy minél számosabban jelenjenek meg.

— A XVII. vál.-ker. Demokrata Körének választmányi ülése, február 7-én tartotta a XVII. vál.-ker. Demokrata Kör *Dr. Weiler Ernő* elnökléte alatt éhavi választmányi ülést. Elnöki megnyitójában rámutatott a választások hamar rohamos közelségére, amely barabban minden polgárnak úgy az ország, mint a főváros érdekében lézart koll vend. *Viléz Aladar* felolvasott az elmúlt hónap eseményeit vizsgálja, amely egyrészt a választások előkészítésével, másrészt a kör kulturális céljainak megfelelően lett el. Kimagasló eseményei a Jókai-ünnep és Aron Desző mérnök előadása a rádióról. *Dr. Weiler Ernő* elnök előterjesztte a Józsefvárosi Demokrata Párt választmányának határozatát, mely szerint a 3 józsefvárosi választókerület (XVII-XVIII-XIX.) a választást harcot egy frontban vívja meg. A választmány est egyhangú lelkesedéssel tudomásul vevett. *Dr. Kőrönczy Zoltán*, *Dérai Jenő*, *Erdeyi Henrik*, *Szabó József*, *Novák Árpád*, *Róth Szig-*

ELŐFIZETŐINKET

kérjük, hogy a lapot illető mindennemű reklamációjukkal sziveskedjenek kiadóhivatalkhoz fordulni.

„A Polgár” kiadóhivatala

fied, *Szegő Lóthér* és *Gonda Márk* felszólalása után a választmány 131 új tagot vevsz fel és egyúttal elhatározta, hogy a jövő kedden tagvató-vasorát tart, melyen a tagvatóbeszédet *Baracs Marcel*, a Községi Demokrata Párt elnöke tartja.

— A XVIII. vál.-ker. Demokrata Kör február 19-én, csütörtökön választmányi ülést tartott, melyen a 22-én, vasárnap d. e. 10 órára kitűzött rendez évi közgyűlés előkészítésével foglalkozott.

— A XIX. vál.-ker. Demokrata Kör február 18-án, szerdán jól sikerült ünnepélyen hódolt Jókai Mór emlékének. *Kőrönczy Zoltán* dr. élénk bevezető szavai után *Pakols József* tartotta meg ünnepi beszédét, melyben Jókai emberi és írói nagrságát méltatta. — Jókai — mondotta beszédében — az élet nagy romantikusa volt, aki mindig a fénynek győzelmet akarta megvívni a sötétség, a jóságért a bűn, az igazságot a hamisság felett. Jókai alkotó ereje oly hatalmas volt, hogy a jövő századok történetírója róla nem is mint egy emberrel, hanem mint gyűjtőnévvel fog megemlékezni, mert hihetetlenek fogja tartani, hogy Jókai műveit egy ember alkotta. *Tábori Kornél* Jókairól, a politikusról emlékeztet meg, akiket az a programbeszéd, melyet Budapestben történt megválasztása alkalomával mondott a szabadságjogokról, demokráciáról és antizemilizmusról, ma is bátrán el lehetne mondani, annyira hitelesnek megállapításai a mai időkre. Az emelkedett hangulatú vasorán megjelentek a demokráta szervezetek elnökei és Jókai kiadóinak, a Franklin Társulatnak igazgatója is.

— A XIX. választókerületi hülyégbizottsága meghallg. Elnök: *Fodor Klári*, alelnökök: *Reichenberg Lili* és *Bocsaend Mandel*.

— Nemzeti Egység Kör. A *Nemzeti Egység Kör* a Demokrata Pártéhoz való csatlakozásának alkalmából február 13-án, pénteken társasvasorát rendezte, melyen *Bibó-Horváth János*, a kör elnökénél kért megjelentek és felszólaltak *Vaszonyi Vilmos*, *Vérszanyi Vilmos*, *Pakols József*, *Heggyessy-Kiss Péter*, *Pöhlér Ernő*, *Szabó Miklós*, *Bródy Ernő* és *Rónay Ernő* is. A vasorán az összes demokráta szervezetek képviselőitök magukat.

— A Lipótvárosi Demokrata Kör ifjúdemokratai február 26-án előzőli estét rendeztek, melyen *László György* tart előadást „Előadások Ady” címen. *Maróti Téri* a kör kabarett rendez, melyen *Góll Gyula*, a Nemzeti Színház tagja, *Haraszti Ersi*, *Kálmán Oskár* és *Somló József*, az Operaház tagja és *Ascher Oskár* szavalóverszvet vesznek részt.

— A XVII. vál.-ker. Demokrata Kör február 21-én, szombaton kultúracsélyt rendez, melynek műsorán *Kunoss Ignác* egyetemi tanár, *Somogyi Zoltán*, *Gellért Lajos*, *Szilágyi Janka* és *Falk Ersi* szerepelnek.

— A XVIII. vál.-ker. Demokrata Körben február 19-án, pénteken *Gruznácz Sándor* mérnök előkészítö előadást tartott a rádióról. Ismertette a technika útját a villamosság felállításától a rádióig. Ez az előadás 19-én folytatott, amikor bemutatta magát a rádiót is.

— A Demokrata Barátok Asszisztársasága, mely *Károlyics Károly* elnökléte alatt évek hosszú sora óta a legizaladósabb tevékenységet fejt ki, f. hó 11-én, vasárnap este a Központi Demokrata Körben nagyszabású estét rendezte, melyen *Vaszonyi Vilmos* és néző is megjelentek. Az estnek anyagi sikerrel is járt, melyet a kerület sajtója foglalkoztatt halálával emlegetett. A rendezés főterüme *Weiss Jenő*, aki a jótékonytsági és vigalmi bizottság örömeze elnöke.

— *Adomány. Geiger Ferenc* 100.000 koronát jutottott „A Polgár” útján az évi földmérés károsultjainak.

Pannonia kávéház

MISKOLC, Széchenyi és Kossuth uca sarok

A demokráta- és kereskedővilág találkozóhelye!

Lipótvárosi Demokrata Kör

tagjai részére

izletless házikoszf

Leves, Sajt, kőrítés, íésztés vagy sajt

naponta 12 órától 3 óráig!

Menü: 22.000 K

Fischer J. vendéglő

„PYRAMIS”

MAGYAR FÖLBIROKOSOK ÉS FÖLÉPER-
LÖK KÉRESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Budapest, Teréz körút 26

Részvénytőke: 1.600.000.000 K

Hankoztatási, Gátszervezési, Értékpapírok, felvonás, mezőgazdasági gép, műtrágya-érszermények, és más-és hiteltörési osztály

Megalakult a Belső Lipótvárosi (VII. vál. ker.) Demokrata Kör

Vázyonyi Vilmos Bethlen liberalizmusáról

A Belső Lipótváros (VII. vál. ker.) demokrata Polgársága dr. Baracs Marcel, dr. Gál Jenő, Hoffmann Gusztáv, dr. Bedő Mór, Rotter Zsigmond, dr. Ráskai Dezso és Zala Zsigmond vezetésével már hetek óta folytat tárgyalásokat, melyek folyamánként február 18-án, szerdán, a Lipótvárosi Demokrata Kör helyiségében megalakult a VII. választókerület Demokrata Pártja, mint önálló szervezet.

Az alakuló vacsorán

Gál Jenő dr.

Üdvözölte a megjelenteket és rámutatott azokra az okokra, melyek a választókerület külön demokrata szervezetének megalakulását szükségessé tették.

Baracs Marcel dr.

Az új szervezet elnöke a Demokrata Pártnak a főváros közgyűlésén lefolyt heróikus küzdelmeire vezető visszapillantást és megemlékezést azokról az időről,

amikor a Lipótvárosi körök közepén kaszárnya, a Neugebäude állt ugyan, de volt szabadság, szemben a mai időkkel, amikor a Lipótvárosi körök közepén a Szabadság tér van, de nincs közbiztonság.

Ezeket a közbiztonsági köröket kell ismét helyreállítani, erre szövetkezett a liberális polgárság a munkássággal. Ne féljék a munkássággal való együttműködéstől a polgárságot, ő meg van róla győződve, hogy a szociáldemokratákkal meg Wolfék is szívesen szövetkeznek, ha azok erre hajlandók lennének. Rotter Zsigmond, a Kereskedelmi Csarnok elnöke utalt arra, hogy csak egy párt van, melyhez az iparosok és kereskedők saját érdekeik személtől tartásával tartozhatnak és az a Demokrata Párt.

Pikler Emil

A szociáldemokrata párt nevében üdvözölte az új alakulatot és

a polgárság és munkásság együttes küzdelméről

jelölté meg, mint az egyetlen utat, mely a szabadságjogok helyreállításához és az ország, a főváros regenerálásához vezet. Ráskai Dezso orvosnánár, az orvosi foglalkozás demokratikus voltáról beszélt, majd

Vázyonyi Vilmos

emlekedett szözlára.

Husz választókerületnek van mai naptól fogva demokrata köre

— mondotta — és e hét végéig mind a huszonegyüknek. Ezután foglalkozott azzal

a legendával, melyet Bethlen István liberálisról bizonyos körök úgy előszeretettel terjesztenek.

Bethlen — úgymond — azt állítja magáról, hogy ő liberális, de csak titokban, mert fél azokról a bizonyos szervezetektől, melyeket ő maga hívott életre. Ezek a szervezetek az ő rendelkezésére állanak, ha ő is rendelkezésükre áll. De ha valaki Magyarországi miniszterelnök, mint ő,

miért nem mer nyíltan szabaddé válni.

Ha valóban az, mondja ezt meg kérés nélkül, ha nem, ne kacérkodjék a szabadsággal látszatával. Wolfék ellen hirdét nagy harcot Bethlen, holott Wolfék az ő támogatása nélkül egy perig sem maradhatnának a városban. Így minden bűnik együtt az ő bűne is. A leggyengébb ut az lenne, ha Bethlen kimondná, hogy aki az ő pártjához tartozik, nem tartozhat Wolfék pártjához; akkor nem lenne szükség Ripkára sem. Csak a haladó elemek összefogása viheti a szabadságvéghez eszméit diadalra.

A szervezet végleges vezetése a legközelebbi napokban alakul meg és értesüléssel szerint már folynak a tárgyalások a külön körhelyiség irányában is.

Aki megelőzte a 30 éves demokratákat...

— Levél Vázyonyi Vilmoshoz —

Nagyméltóságú

dr. Vázyonyi Vilmos úrnak

Budapest.

Kedves Barátom!

Még örözm a levelet, amelyet vagy három év-tizeddel ezelőtt hoztam, mint a „Bácskai Hirlap” szerkesztőjéhez intéztem akkor, amikor kéresemre egy politikai cikket írtél meg lapomat. Igen természetesen, a cikket megjelent lapomban és a Bácska nagyon is elolvasta és gyönyörködött benne. Most, amikor bár félkéred nélkül „A Polgár”-nak én küldök be cikket, le akarom róni a harmincéves tar-tozást és ezt nem teszem azért, mintha valami ki-válón pontos ízező volnék, hanem alkalomszerűnek tartom ezt a felzetést azért, mert lapomban a „Harminc éves demokratákról” írnak és mert meg-vagyok győződve arról, hogy az egész európai sajtó meg-feldegézett volna arról az újról, ha azt magam nem elevenítem fel — hogy harminc éves demokra-tákat néhány éveeskével meg is előztem —, mert ott voltam a vajdaságnál, a szüléseimnél.

Hoimi eszmecserékre gyűltünk össze veled ott a Ruscherben. Hogy a cserénél mi, vagy te csináltad a jobb ízelet, az nem tartozik ide, azt már eldöntötte a te politikai multad. De bizonyos az, hogy közöttünk a legnagyobb lapot te voltál, mert mi leg-alább ittünk és így maradtunk fenn hajnali 3-ig, — de te csak szóddal ellenálltad a mi bácskai virtu-sunkat és végig ott tartottál velünk és aki mesz-szről nézett bennünket azt hitte, hogy to vagy a főrd. De hogy a dolgokra térjek — reggel 5-ig tartott az eszmék eséréje —, és ketten maradtunk magunkra és átunk indultunk a gőzfürdőbe Budára a láncid-on át.

Most tartok annál a pontnál, ahol kérlek, hogy em-lékezzél. Mikor a túlsó láncidoszlophoz értünk, akkor politikai, közigazgatási és a világot megrengető vi-tányok átesettap a személyeskedésbe — persze, hogy az igaz, fiatalok bensei barátság bájos korlátain belül. En a következő kijelentéssel próbáltalak besz-zantani: „Magától, hogy beléted meg miniszter leszi De mond meg őszintén, meg fogsz tenni engem államtitkárnak?”

A válasz, melyet erre adtál, sohasem felejttem el. Azt felelted: „Nézd milyen eszes vagy — belőled is lehet miniszter —, sőt ebből a szempontról nagyobb sánszod vannak, mint nekem. — Hat igenis meg-ígérem, hogyha miniszter leszel, államtitkárrá tesz-lek — de te is ígérd meg vice versa...”

Az én ízeletom bevált, beléted miniszter lett, én azonban hiába néztem át Magyarországi államtitká-rainak névsorát, a magam nevével sehogyan sem találom meg neved.

Mindzeket csak azért juttattam eszedbe, hogy visszaemlékezzél a többi dolgokra is. Akkoriban a te szerelmed már a Demokrata Kör volt, és lassan-ként és észrevétlenül sorakozott körül az újravezett legelső dárca. Micsoda munka és micsoda küzdelem volt elönte, amíg csak egy 40-60-80-tagú gyűlés lehetett összehívni a demokrata eszméknek. Egy ilyen gyűlésre emlékezem, amikor — gondolom — Pozsony-től érkező egész sor sváb ember jött el a pártterez-kekre és ezek eszadomandó lelkesedtek „für die demok-ratische Idee”. Egy elmosódó kép a multból, amelyre te talán jobban fogsz visszaemlékezni, mint én — hiszen én elkerültem Budapestre —, rád nézve egy-egy ilyen nyilvánvalóan egy életre egy-egy kis láneszme.

A sors keze úgy akarta, hogy abba a városba kerültem, ahol eddig politikai eredményeid közül a legeszebbiket érte el: Miskolcra, ahol izó harcban diadalmaszkodott a demokrácia zászlaja. Amikor leg-utóbb itt voltál és az óriás terem rengeteg közönsége a lelkesedés vilharos kiűrésével szaktotta fébe he-be-szedéted — nem gondolhatnál arra, hogy abba a nagy tömegben —, ott egy sorkban szorongva heve-szobben lüktet egy szív, mint a többi emberben, mert az, aki ott a pódiumon beszél, rád nézve nem a meg-esodált debattér és nem az ünnepeit Vázyonyi, ha-nem úgyszólván a fiatalok pajtás — akit magához szereltek volna szorítlan!

Es mégis nem akarom a nagy dolgot a kivesél összekövegni, — szerényen meghágytóm és nem akarom az ünnepegy nagyszerűségét szerényke egyéniséggemmel megzavarni.

Most azonban, hogy a harmincéveseket regisztrál-ják, lapomban minden szegyekezés és álszemérem nélkül állok oda a nyilvánosság napütsébe és hi-zem, hogy emlékeztetbe kellemes dolgokat idé-tem fel.

Változtalan hűséggel

Miskolc.

Dr. Csillag Károly.

Vannak, akik „politikamentesen” akarnak bemenni a városházra. A héten egy gyimöl-ésűsköfa és egy hordár „politikamentesen” áll-tak a helyiükön és gumibotokkal „politikából” véresre verték őket.

Felölts szerkesztő: Dr. Hajdu Marcel

Felölts kiadó: Zsombar Géza

LATTA? Nyakkendim, ingem, gallérjaim-nál harsányim, kesztyvém? Heint érvélváltókat, Újfalú út 18 (Kálmán téren)

Végrehajthatatlan a szanalási törvény

Vázyonyi a XXI. választókerület Demokrata Pártjának vacsoráján

A XXI. választókerület polgársága esütörökön, február 19-én, társasvacsorán rendezett Vázyonyi Vilmos tiszteletére a Ferencvárosi Demokrata Körben, melyen impozáns számban vettek részt a Fer-venvárosi polgárai és a testvérszervezetek tagjai. Pakots József megnyitó beszédében üdvözölte Vázyonyi Vilmost és nejt, valamint a megjelent vendégeket. Visszapillantást vetett a kör multjára, mely akkor alakult meg, amikor a Ferencváros volt az érvés teremtő társasállás és büszkén állapí-totta meg, hogy ma a Ferencváros egyik hatalmas erőssége a demokrata eszmének, amit a vacsorán megjelent nagy tömeg is bizonyít. Még nagy har-cok előtt állunk, nincs még konszolidáció és jog-c egyenlőség, amit legjobban bizonyít az, hogy a Ház Egyszerű megint szembe mer szállni a kormány-nyal és lehetetlenül tette egy hazájába visszatérő nagy magyar művész felépítet. A harcot azonban bátran és a győzelem biztos reményében lehet végír-teni, hiszen oly hatalmas vezér után mehet a demokrata párt, mint Vázyonyi Vilmos, aki nem is egy ember, hanem mint Homerosz, gyűlölköd, fo-galons.

Vázyonyi Vilmos szólt fel ezután. Megköszönte azt a szeretetet és ragaszkodást, mely Pakots József szavaiból feljő áradt, majd a kormány politikájá-rak bírálataira tért át. Hazaérkezett ismét Gentfőbe a mi nagy vándorunk, Bethlen István, — mondotta. — De nagy külsőség van a mostani és régi hazatér-és között. Alulbát van elintáztat, midig nagy ígére-tetekt tett a numerus klauzusa megszüntetéséről, a szabadságjogok helyreállításáról, hogy megkapja a pénz, melyért külföldre ment. Mindenkielő bekülni skart, az ellenzék is bővelőlen kínálta meg és az el-lenzék ezt sola nem is utasította vissza. Most legyő-zött ellenség gyantán bának a passzív ellenzékkel, Gentfőbe a köztisztviselőknél hozott segélyt és jel-zőközlésben lehetőséget a nyomorogó, szegény föld-birtoknok, Treuga Deit pedig csak Smith úrral, a szanalási törvény végrehajthatatlan, mert nem szanalásra, hanem az adózó polgárság tönkre-telére vezet.

Pikler Emil a szociáldemokrata párt üdvözletét tolmáscsolta. Talán lényeg van abban, — mondotta, — ami a multban történt, valami bűne a munkás-ságnak, de az elfogultalan bírálóknak el kell isme-rnie, hogy sok mulasztás terhelte a polgárságot is. De most a polgárság és munkásság egymásra talál, hogy megvívja a nagy harcot és reméli, hogy a tavasz meleg napjainakval egy időben a győzelem napjának ragyogása is melegíteni fogja a szabadságjogokért harcolókat.

Pakots Sándor a Belváros meleg üdvözletét tolmáscsolta, majd utána dr. Gál Jenő utal

arra, milyen nagy politikai érettségről tett tanú-bizonyítást a munkásság most, amikor a közéleti választások előtt odáll a polgárság elő és azt mondja: mi nem akarunk többségbe jutni a város-házban, átengedjük ottan a vezetést nektek, polgá-roknak. Ezt az őszinteséget hasonló őszinteséggel kell viszonzani és az elkövető harcot a munkás-sággal halvtelve kell megvívni és nem azokkal, akik annyiszor hagyták már eserbe a demokrata lobogót a kivívott győzelem után. — Kétségtel Boldi-zsár volt az este utolsó szónoka, aki pártja nevében mondott köszönetet a szónokoknak és vendégeknek megjelenésükért és fogadalmat tett, hogy a polgár-ság tőrtelentlenül és híven fogja követni a harcban vezetőit.

Az I. választókerület Demokrata Pártjának alakuló gyűlése

Az I. választókerület polgársága esütörökön, február 19-én a budai Márcványmennuszonyon ven-déglő különteremében értekeletet tartott, amelyen elhatározta a I. vál. ker. demokrata pártjának megalakulását. A központ képviselőtében Benedek János nemzetgyűlési képviselő és dr. Bródy Ernő, az Orszá-gos Demokrata Párt ügyvezető elnöke jelentek meg a megbeszélésen, akik kifejtették, hogy a fővárosi választások alkalmával meg kell alakulniok a de-mokrata szervezeteknek a főváros összes választó-kerületeiben, hogy ily módon a szervezet polgárság képviselői bekerülhessenek a törvényhatóság hi-zotságba.

Dr. Kabakovits József ny. törvényszéki bíró üdvözölte a központ küldötteit és örömmel állapí-totta meg, hogy a demokrata eszme a fővárosnak ebben a kerületében is megvetette a lábát, ahol a jelszavas politikából kiábrándult lakosság tudni fogja saját érdekében kötelességet.

Misa Ferenc cipészmeister elmondotta, hogy a választások idején lelkesedéssel csatlakozott a Wolff-párthoz, mert azt hitte, hogy az a keresztényi szerelét uralmát hozza magával. Az idők folyamán belátta, hogy ennek a pártnak a programja a népmű-átsát. Ezzel szemben csatlakozni kell a demokrácia mozgalmának programjához, melyet Vázyonyi Vilmos pártja képvisel. A nagyhatású beszéd után megala-kították az ideiglenes végrehajtó bizottságot, melynek elnöke Kabakovits József dr. lett. Társulokel: Vukovics István, Kardos Bela, Csapó Ferenc, föltár Misa Ferenc. Az értekelet elhatározta, hogy a végrehajtóbizottságot kiképzési és a jövőbét esütör-tökjére új értekeletet hív egybe a pártszervezet végleges megalakulása céljából.